

Collectie van de Gentenaar

Verhalen uit de wijken
Een inspirerende zoektocht.

Vlaanderen
verbeelding werkt

Dit project wordt mee gefinancierd door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling via het initiatief Urban Innovative Actions (UIA).

Voorwoord

Deze inspiratiebundel is een van de vele resultaten van het Europees project de [Collectie van de Gentenaar](#). Je leest hoe we aan de slag gingen in verschillende Gentse wijken om **verhalen** te ontdekken van de Gentenaars die ons pad kruisten. We nemen je graag mee in het bijzondere avontuur dat dit project voor ons was. Een mooie maar hobbelige reis, gestart in uitdagende tijden. Met een covidpandemie, een energiecrisis, een crisis in Oekraïne en een ramp in Turkije.

Eerst en vooral kom je meer te weten over dit participatieve project waarin **erfgoed, buurtwerk en technologie elkaar versterken**. Daarna nemen we je mee in onze werkwijze in de wijken waar we aan de slag zijn gegaan. De vele ontmoetingen, activiteiten en wijkverkenningen leverden heel wat verhalen op. Sommige van die verhalen kregen een plek op de beeldschermen in de CoGent-box en online. Er kwamen ook heel wat andere boeiende en markante getuigenissen, anekdotes en reacties naar boven. Een selectie van die verhalen vind je ook in deze inspiratiebundel

Ons doel? Jullie inspireren met de vele verhalen en de manieren waarop we aan de slag zijn gegaan om die te ontdekken. Geen kant-en-klare recepten, maar handvatten om zelf verborgen verhalen naar boven te halen. Tools om met elkaar in verbinding te gaan en betekenis te creëren.

We willen van harte alle Gentenaars, groot en klein, jong en oud, al vele jaren in Gent, nieuw of pas gevestigd, uitdrukkelijk bedanken om deze experimentele beleving met ons mee te maken en zo genereus verhalen te delen. Een welgemeende merci!

Inhoud

Voorwoord	2
Over het project	5
Hoe gingen we te werk?	6
Verhalen uit de wijken	8
<u>Verhalen uit Wondelgem</u>	8
Via ontmoeting, activiteit en spel	8
Burenboeken	9
Toolkit voor cultuurparticipatie	9
Buurtspel 'Onder de 3 kronen'	11
Memoryspel 'Het geheugen van Wondelgem'	12
Via wijkverkenning en onderzoek	13
De zomer van de Neptune	13
Wondelgem op wielen	14
Via verhalen in de CoGent-box	16
Historie van Wondelgem	16
Koffie, Coffee	17
De straat op	17
<u>Verhalen uit de Watersportbaan-Ekkerghem</u>	18
Via wijkverkenning en onderzoek	18
60 jaar wonen aan de Watersportbaan	18
Via ontmoeting, activiteit en spel	19
#TASTOE - spel	19
Buurtpicknicks en workshops vanuit de erfgoedinstellingen	20
Zet Ulder!	20
Op koffie- en theevisite in Watersportbaan	21
Krukjes in de maak	22
Kijkdozen maken	23
Via verhalen in de CoGent-box	24
Straffe toeren	24
Zet ilder	25
<u>Verhalen uit Ekkerghem</u>	26
Via residentie, activiteiten en cocreatie	26
Spel 'Onder de schieve toren'	26
Via verhalen in de CoGent-box	28
Ekkerghem in 't Groen	28
<u>Verhalen uit Sluizeken-Tolhuis-Ham</u>	29
Via ontmoeting, spel en activiteit	29
Openingsfeest	30
Maaktraject 'Game On!'	31
Winterfeest	32
Maak je eigen wenskaart	34
Lichtfeest	34
Atelier Circulair	37
Repair Café	38
Memoryspel huwelijksrituelen	40
Via wijkverkenning en onderzoek	41
Verhalen van de naaisters en ondernemers	42
Fotoshoot huwelijksportretten en verhalen oudere schippers	44
Verhalen in de CoGent-box	45
Dit is mijn wijk: Sluizeken-Tolhuis-Ham	45
Een knaller van een slotfeest	53
Tot slot	54
Colofon	55

De Cogent-box, een digitale belevingsruimte die rondtrekt door de Gentse wijken, brengt erfgoedobjecten tot leven aan de hand van verrassende verhalen.

Over het project

Wat als burgers, musea en erfgoedinstellingen creatief gebruik konden maken van elkaars objecten, documenten en verhalen? Een vernieuwend project maakte die kruisbestuiving mogelijk: de Collectie van de Gentenaar.

Stedelijke erfgoedinstellingen bezitten een schat aan objecten en verhalen. Maar ondanks de toenemende digitalisering blijft waardevolle erfgoedkennis vaak nog binnen de eigen museumuren hangen. Terwijl daarbuiten nóg een schat verborgen ligt. Namelijk hoe inwoners dat cultureel erfgoed ervaren, en de verhalen die ze erover te vertellen hebben. De Collectie van de Gentenaar bracht die twee werelden samen.

De erfgoedcollecties van vijf Gentse instellingen zitten verenigd in de Collectie van de Gentenaar. Open (gelinkte) data maakten zo'n **76.000 erfgoedobjecten** voor het eerst openbaar. En hoe!

De creatieve sector toverde de gedigitaliseerde collectie om tot een spectaculaire visualisatie in de CoGent-box. De bezoeker kon er objecten, foto's, documenten, kaarten en verhalen bekijken. De initiatiefnemers Stad Gent, Design Museum Gent en District09 (Digipolis) sloegen daarvoor de handen ineen met bovenvermelde musea, kennisinstellingen en bedrijven uit de creatieve sector: Inuits, Fisheye, Chase Creative, Meemoo, Studio Dott en iDROPS.

De Collectie van de Gentenaar ontwikkelde instrumenten en methodes om burgers sneller in contact te brengen met het bestaand stedelijk erfgoed en dat te verrijken met eigen objecten, verhalen, foto's ... Vanaf begin 2022 reisde de CoGent-box rond in drie wijken: Wondelgem, Watersportbaan-Ekbergem en Sluizeken-Tolhuis-Ham. In juni 2023 wordt de Collectie van De Gentenaar op het terrein voorlopig afgerond.

Het project is gesubsidieerd door het Urban Innovative Actions-initiatief en is binnen Europa vernieuwend op het vlak van digitalisering, cocreatie en participatie in de sector van stedelijk cultureel erfgoed.

Hoe gingen we te werk?

Verhalen

Het project verbindt mensen met erfgoed. We verzamelden verhalen, eerst in de geselecteerde wijken¹ Wondelgem, Watersportbaan-Ekkerghem en Sluizeken-Tolhuis-Ham, maar ook breder in Gent dankzij het cocreatiefonds². Waar mogelijk werd een link gelegd tussen het verhaal en de digitale collecties van de deelnemende erfgoedinstellingen.

De verschillende projectpartners, waaronder de Dienst Ontmoeten en Verbinden, de Dienst Beleidsparticipatie, iDrops en de deelnemende erfgoedinstellingen, stonden in om de geselecteerde wijken en hun bewoners te informeren, te inspireren en te activeren. Vanuit hun afzonderlijke expertise, bundelden ze de krachten en bedachten ze een methodisch wijkactivatie-plan. Om de wijken te activeren, werden beschikbare hefboomen en werkwijzen aangewend, waaronder diverse vormen van wijkverkenning (via de wijkverkenner³ vanuit STAM Gent en de Raconteurs⁴), ontmoetingsmomenten (via bv. activiteiten tijdens de openingsuren van de CoGent-box etc.), verschillende activiteiten (zoals bv. wijkwandelingen, lezing, workshops, feesten etc.), specifieke trajecten (bv. onderzoekstraject rond huwelijk) en de startverhalen in de CoGent-box⁵, gemaakt door de erfgoedinstellingen (bv. De straat op).

Het plan voor wijkactivatie bood een kader en richting waarbinnen gewerkt kon worden, met voldoende ruimte om op maat van bewoners en de wijk te werken, en om in te spelen op onvoorziene uitdagingen en/of opportuniteiten. De werkgroep van de projectpartners had ook tijd nodig om te werken aan een eigen samenwerkingsmodel. Het afstemmen van visie, aanpak, gewoonten en werkwijze vergde heel wat tijd. Zo verliep de samenwerking in de laatste wijk een stuk vlotter dan in de eerste.

De centrale thema's in de drie wijken waren erg uiteenlopend. In Wondelgem verenigden we de bewoners rond de geschiedenis van de wijk en de maatschappelijke veranderingen. In de wijk Watersportbaan-Ekkerghem gingen we op zoek naar verhalen over wonen en stedelijke ontwikkeling (Watersportbaan) en over de recente geschiedenis (Ekkerghem). In de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham zochten we naar verhalen rond het textielverleden en rond huwelijksrituelen, maar misschien nog meer naar een antwoord op de vraag 'Van wie is de wijk?'

1. Voor de keuze van de wijken hanteerden we enkele kwalitatieve en kwantitatieve criteria, gevoed door de expertise en data van verschillende stadsdiensten.

2. Cocreatiefonds van Collectie van de Gentenaar: via dit fonds werden in totaal 13 projecten ondersteund die de digitale collecties creatief en technologisch hebben hergebruikt. Meer info: www.collectie.gent/cocreatie

3. De rol van de wijkverkenner is een tussenschakel zijn tussen de deelnemende erfgoedinstellingen en de wijkbewoners. De wijkverkenner doet het gedigitaliseerd erfgoed van de musea leven in de wijk, maar verrijkt ook het digitaal erfgoed van de musea door zelf op zoek te gaan naar verhalen en erfgoed in de wijk, die anders ontbreken in museumcollecties.

4. Raconteurs: Gentenaars die graag zelf interviews afnemen, verhalen schrijven, fotograferen of een passie hebben voor audio of video. Meer info: <https://participatie.stad.gent/nl-BE/projects/gentse-raconteurs-1>

5. CoGent-box: een digitale belevingsruimte die rondtrekt door de Gentse wijken, en erfgoedobjecten tot leven brengt aan de hand van verrassende verhalen. Bezoekers kunnen er hun verleden ontdekken, beleven en delen met andere Gentenaars, via een 180°-wand en exploratietafels.

Credits: Dienst Ontmoeten en verbinden - buurtwerk

Een vlotte samenwerking en kruisbestuiving tussen de aanbrengers van de verhalen, het datateam, de publieks- en onderzoeksmedewerkers van de musea en erfgoedinstellingen, Design Museum Gent, STAM-stadsmuseum Gent, Huis van Alijn, Industriemuseum en Archief Gent en de communicatiepartners bleek cruciaal. Vondsten in de collecties die in een wijk iets teweeg konden brengen, verspreidden we via de website en op social media, of deelden we tijdens een lokale activiteit. We maakten gebruik van de lopende tentoonstellingen, onderzoeken en publieksactiviteiten om bewoners te prikkelen.

De verschillende verhalen kan je nog altijd bekijken op de 180°-verhalenmuur, die sinds juni 2023 in Bibliotheek De Krook⁶ opgesteld staat. Ze blijven ook online beschikbaar op het YouTube-kanaal en de website van de Collectie van de Gentenaar, als het verhalenplatform van de Gentse Raconteurs. De afbeeldingen die in de verhalen aan bod komen, kan je verder in detail bekijken op het online platform.⁷

Niet alle anekdotes groeiden uit tot een verhaal. In deze bundel tref je er enkele bij wijze van illustratie, aangevuld met wat we in de wijken hebben gedaan en hoe wij én de Gentenaars dit traject hebben ervaren.

6. Bibliotheek De Krook, Miriam Makebaplein 1, 9000 Gent

7. <https://www.collectie.gent/collectie-van-de-gentenaar-online> of data.collectie.gent

Verhalen uit de wijken

Verhalen uit Wondelgem

Wondelgem, als oude deelgemeente, typeert zich als een wijk waar buurtbewoners eerder deel uitmaken van de hogere inkomensklasse met een actief maar overwegend klassiek verenigingsleven dat vasthoudt aan een sterke authentieke identiteit. Anderzijds zorgt de instroom van vele jonge, actieve gezinnen voor nieuwe dynamieken. Dat vraagt om nieuwe vormen van verbondenheid. Ondanks de evidente erfgoedsites (Vroonstalledries, Kasteel Vyncke-Bovyn, Neptunus, een eigen historisch museum etc.) en de aanwezigheid van verenigingen met erfgoed-bewustzijn (zoals de heemkundige kring), is de graad van cultuurparticipatie eerder laag. De afstand tot de binnenstad speelt wellicht een rol.

We kozen Wondelgem enerzijds voor zijn geografische ligging, in functie van de spreiding van wijken binnen het project. Maar het was ook een keuze om de tegenstellingen op vlak van wijkidentiteit binnen het project op te zoeken.

De CoGent-box was van eind april tot en met eind juli 2022 beschikbaar op de binnentuin van Woonzorgcentrum De Liberteyt.

Via ontmoeting, activiteit en spel

Quote Mattias, projectmedewerker buurtwerk:
"Het sociaal-culturele leven in Wondelgem bruist, maar de komst van de Collectie van de Gentenaar gaf een kans om tussen de verschillende verenigingen en generaties nieuwe verbindingen te maken. De box werd gebruikt als tussenstop, als plek voor ontmoeting, vaak met muziek. We kregen hierbij samenwerking van 123-piano⁸. Of een kleine activiteit voor en door bewoners. Zo ontvingen we wekelijks een groep bewoners van een naburig woonzorgcentrum. Op zonnige momenten, vooral na schooltijd, was het een gezellige plek met de Cogent-box als third place⁹."

Quote Marieke projectmedewerker erfgoedcel Gent:
"Tijdens de openingsmomenten van de box organiseerden we samen met de erfgoedinstellingen verschillende activiteiten zoals scansessies, een stickerzoektocht, wandelingen, rondleidingen, een poppenvoorstelling. Maar de topactiviteit was toch wel de lezing 'Het jaar van het dorp'. Daar werd de fusie van (voormalig dorp) Wondelgem met de stad Gent in 1977 in zijn historische context geplaatst. Er werd ook een protestdoek tegen de fusie uit dat jaar opnieuw tentoongesteld."

8. <https://www.123-piano.be/> versterkt al tien edities de sociale cohesie met muziek en kunst. Door een piano van uitstekende kwaliteit in publieke ruimtes neer te poten, ontstaat er dialoog tussen pianisten, bewoners en voorbijgangers.

9. Een third place, een plek, sociale omgeving in de publieke ruimte, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten naast hun thuis (first place, eerste plek) en hun werk (second place, tweede plek).

Burenboeken

In de wijk Wondelgem maakten we vriendenboeken voor de burens, met vragen die op een creatieve manier de bewoners bevragen rond hun geschiedenis, hobby's en weetjes uit de buurt. Zo leer je je burens kennen en vind je steeds nieuwe gespreksonderwerpen. Ook voor de Collectie van de Gentenaar was dit een interessant experiment. Negen burenboeken leverden ons een goed gevuld 'levend archief' met weetjes, beeldmateriaal en stukjes wijkgeschiedenis!

De buurt test het prototype van het vriendenboek uit.

Enkele antwoorden uit Wondelgem

- Jouw lievelingswoord in je dialect?**
Blaffure, de Kirremelkzieker, just, joas, brudruuster, tjeepmuile, snuifstekker, ...
- Welke gerechten eten/aten jullie bij speciale gelegenheden?**
Zelfgemaakte kroketten met kip en appelmoes, wild, baklava, rijst met Sarma, vol-au-vent of rosbief met frietjes, zelfgemaakte vispizza, ...
- Het oudste object dat ik thuis heb?**
Mijn papa, een staande antieke klok (nog van mijn mama geweest), een petroleumlamp, een kaart van het oude Wondelgem, ...

Toolkit voor cultuurparticipatie¹⁰

De toolkit en bijhorende opleiding, ontwikkeld met iDROPS, helpt je om activiteiten te bedenken die mensen warm maken en inspireren om met erfgoed aan de slag te gaan. Het is een modulaire leidraad voor onder meer professionals in het cultuurveld, musea, scholen, verenigingen, erfgoedinstellingen en buurtwerk. Ook gemotiveerde burgers kunnen ermee aan de slag.

Uitgelicht: de 5 bouwstenen-methode

Dit kaartspel geeft buurtwerkers, leerkrachten, verzamelaars, bewoners de kans om projecten te bedenken.

5 bouwsteenkaarten helpen je op weg:

- **Soort activiteit:** wat ga je doen?
- **Thema:** wat is de focus, waarover gaan de activiteiten?
- **Manieren om verhalen te verzamelen:** hoe kan je de input van de deelnemers vastleggen?
- **Doelgroep:** met wie wil je samenwerken, wie wil je bereiken, van wie wil je verhalen horen?
- **Resultaten:** wat wil je na de activiteiten in de hand hebben? Welke resultaten streef je na met je project?

Na het spelen van het spel leg je alles vast in een projectfiche.

10. Via <https://www.collectie.gent/cocreate>

Trainers gaan aan de slag met de toolkit Credits: iDrops

Quote Sandra buurtbewoner Wondelgem:

"Het was heel fijn om de toolkit te gebruiken om de vage ideeën in mijn hoofd concreter uit te werken. Na de sessie kon ik mijn idee beter uitleggen en wist ik waar te beginnen!"

	Soort activiteit	Manier van verhalen verzamelen	Resultaten (outputs)	Doelgroepen	Thema's
1	storytelling	sociale media posts	video's	kinderen	tradities
2	wandelen	gebruik van kruispunten of centrale punten in de buurt	VR video's woordenboek	families met kinderen	(moeder) talen
3	workshop	idee-container/ idee-box	boekjes	moeders	dialecten
4	matchen met een "maatje"	foto's scannen en verzenden/ uploaden(alles 2d)	digitale/geprinte fotoalbums	jongeren uit de buurt	(lokaal, thematisch) vocabulaire
5	voorlezen	opnames (met ouderen, met een verzamelaar, op een erfgoedsite...)	kaarten online tijdslijn	oudere inwoners	(traditionele, etnische) recepten
6	verhalen verzamelen		rondleiding	jong en oud samen	keukens
7	iets verzamelen	geschreven informatie	korte documentaires	kinderdagverblijven	interactieve kunst
8	rondleidingen met gids	(gestructureerde) interviews	tentoonstellingen op locatie	scholen	kunst in open lucht
9	zingen	(digitale) presentaties	straat-tentoonstellingen	jeugdorganisaties	onbekende objecten
10	dansen	ideëenbus (mobiel)	raamtoonstellingen	etnisch-diverse bewoners/ gezinnen	kunst (door inwoners, kinderen ...)
11	instrumenten bespelen	een buurtlocatie gebruiken	een sociale media account (pagina, persoon of groep)	voormalige en huidige ondernemers (en gezinnen) in de buurt	(traditionele, verdwijnende, lokale, etnische) ambachten
12	wedstrijd	informatie via show & tell	VR-tentoonstelling	woonzorgcentra	recente geschiedenis van de buurt
13	(losse) gesprekken / chat	delen van foto's/ video's/geluidsopnamen tijdens een evenement	digitale presentaties (foto/video, tekst/ geluid)	bewoners met specifieke kwetsbaarheden	oude mode-objecten
14	filmvertoning	via ramen (stickers, posters, uitstallingen, geschreven boodschappen)	speelveld met erfgoed component	lokale artiesten (muzikanten, schilders, graffiti artiesten, collage makers, filmmakers...)	oude stoffen
15	debat	via sociale media groepen	buurtspellen	lokale kunstinstellingen	oude spelen
16	voordracht	als huiswerk	museum in de buurt	museumpersoneel	oude huishoudelijke artikelen
17	ceremonies of rituelen uitvoeren	organiseren familie-bijeenkomsten	buurt-radio	lokale historici	familietradities

Buurtspel 'Onder de 3 kronen'

Na drie maanden in de voortuin van het Woonzorgcentrum De Liberteyt nam de buurt afscheid van de CoGent-box met een driedaags feest en buurtspel. Buurtbewoner Rik bedacht het buurtspel 'Onder de 3 kronen', gebaseerd op het televisieformat 'De stoel'.¹¹

De naam verwijst naar de jaarlijkse lokale traditie om rond Driekoningen¹² alle verenigingen te betrekken in een stoet in Wondelgem. Rik gebruikte de CoGent-box als inschrijvingsbord. Hij tekende op de box 3 kronen en verdeelde houten stokken die verenigingen en buurtbewoners konden versieren. Onder de 3 kronen konden ze de stokken schroeven om aan te geven dat ze gingen deelnemen. Op een lokale website verscheen de opdracht van elke speldag. Elke vereniging en elke bewoner die binnen het tijdslot het object meebracht, kwam in aanmerking om een prijs te winnen, geschonken door de projectpartners van CoGent en de lokale verenigingen en handelaars uit Wondelgem. Sleutelfiguren uit de buurt namen voor elke speldag de rol van ceremoniemeester op zich en interviewden kort alle deelnemers over wie ze waren en welk verhaal ze hadden over hun meegebrachte voorwerp.

De drie speeldagen waren echt verbindende momenten. Sommigen grepen de kans om een allerlaatste keer de verhalen in de CoGent-Box te komen bekijken, anderen om buurtbewoners beter te leren kennen. Er werd gepraat, gelachen, een nieuwe protestsong gezongen en verhalen verteld.

Quote Rik, buurtbewoner Wondelgem en initiatiefnemer buurtspel:

"Ik heb veel geprobeerd, veel input gevraagd en gekregen op het vlak van concept en communicatie."

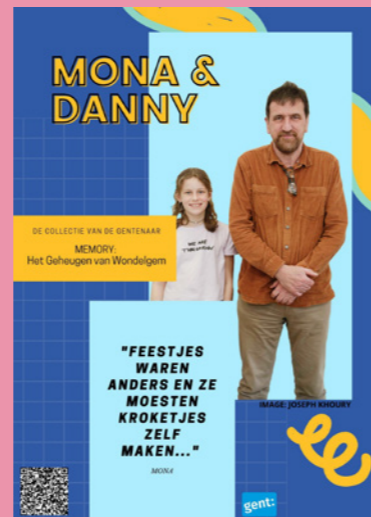
11. Een format op televisie waar een locatie in beeld komt en de vraag om een specifiek voorwerp mee te brengen. De eerste die op de plek aankomt met het voorwerp, wint de prijs. <https://www.vrt.be/vrtnu/a-z/de-stoel/>
12. Een jaarlijkse Christelijke feestdag op 6 januari. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Driekoningen>

Credits: David Slosse

Credits: Studenten journalistiek Artevelde Hogeschool & David Slosse

Memoryspel 'Het geheugen van Wondelgem'

Een intergenerationeel spel voor kinderen (juniors) en ouderen (seniors) uit Wondelgem, gericht op een uitwisseling van kennis en ervaring over het alledaagse leven vroeger en vandaag. Door het spel komen kinderen meer te weten over hoe het leven in Wondelgem er vroeger aan toe ging. Ouderen houden met dit spel een vinger aan de pols bij de jeugd van tegenwoordig.

Het memoryspel wordt gespeeld per duo (1 senior en 1 junior) met minstens één generatie (25 jaar) leeftijdsverschil. Het spel bestaat uit de volgende acht thema's: kindertijd, schooltijd, vrije tijd, geloof, winkelen, wonen, feesten en typisch voor je buurt. Bij ieder thema staan vragen die junior en senior aan elkaar kunnen stellen.

Na afloop van het spel en de gesprekken maakten we van de spelers nog een duoportret en ze werden nog kort geïnterviewd, zodat we de essentie van de gesprekken konden vastleggen.

Quote David, projectmedewerker Raconteurs:

"Wij speelden het spel simultaan met twintig duo's. Zowel de kinderen als de ouderen vonden het spannend om elkaar en hun wijk in vraaggesprek te leren kennen. Voor de kinderen die deelnamen, organiseerden we ook een tegenbezoek aan de CoGent-box. We vroegen hen om een dierbaar familie-object mee te brengen en daar uitleg over te geven. Kinderen waren daar erg enthousiast over."

Via wijkverkenning en onderzoek

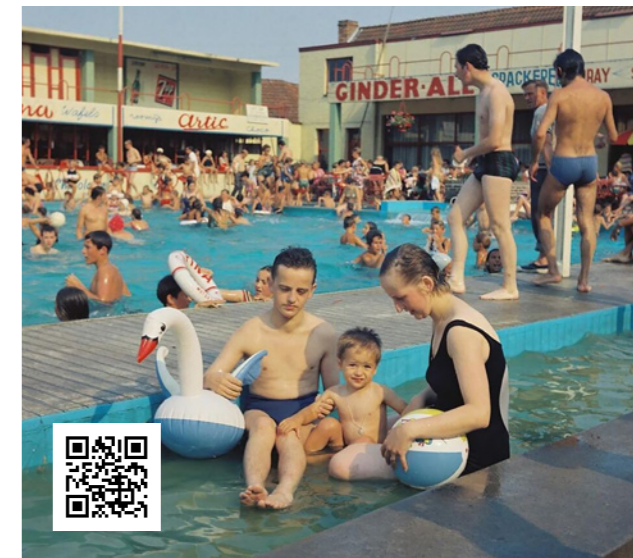

Quote Neslihan, wijkverkenner vanuit STAM Gent:

"Wondelgem werd pas in 1976 onderdeel van Gent, waardoor we niet veel gedigitaliseerd erfgoed terugvinden over Wondelgem in de Gentse collecties. Gelukkig heeft Wondelgem een heel sterke Heemkundige en Historische Kring Wondelgem (HHKW) die heel wat objecten, foto's, drukwerk en documenten bewaart."

De zomer van de Neptune

Met de sloop van zwembad Neptunus, beter bekend als 'de Neptune', verdween in oktober 2020 het laatste echte openluchtzwembad van Gent. In augustus 2021 organiseerde de Collectie van de Gentenaar het retro-event 'De zomer van de Neptune' als sluitstuk van een verhalenproject waarbij heel wat Wondelgemnaren hun herinneringen aan het zwembad en de ligweide brachten. Met die herinneringen en verhalen werd er een publicatie en een verhaal voor in de CoGent-box geboren.

Credits: Foto van Ghislaine Oosterlinck met broer Hubert en zoon Guy, in zwembad Neptune.

Eén van de verhalen:

Rik was jarenlang waterpolospeler op topniveau en Carine waterballerina bij De Waternimfen. Ze leerden elkaar kennen in de Rooigem en de Neptune.

"In de gouden jaren van de Neptune hielp ik als jong meisje mee in de cafetaria, terwijl Rik als garçon werkte op het terras. Zo hebben we mekaar op het oog gekregen. Het was er altijd gezellig en je kon er met gemak een hele namiddag doorbrengen. Na een training van ons waterballet bleven we meestal nog wat keuvelen en iets drinken op het terras. Echt een ongelooflijke tijd."

"In de jaren 60 en 70 beleefde de Neptune haar gouden jaren. Bij goed weer zakten toen dagelijks duizenden mensen af naar de Botestraat."

Credits: De zomer van de Neptune - Carine Vertriest (*1962)
Meer verhalen over 'De zomer van de Neptune' via www.raconteurs.gent (zoekterm 'zomer van de Neptune')

Quote David, projectmedewerker Raconteurs:

"Het openluchtzwembad Neptunus vormde decennialang een iconische plek in Wondelgem. Zeker in de jaren 50, 60 en 70 waren buitenlandse bestemmingen tijdens de zomervakantie nog niet ingeburgerd bij de brede bevolking. Mensen bleven gewoon thuis of ondernamen hooguit een daguitstap naar zee. Net daarom zorgden de openluchtbaden met bijhorende ligweiden tijdens de zomermaanden voor een sterk vakantiegevoel bij vele Gentenaren. Met zon, water, een ruim terras en een uitgestrekte ligweide werd ook de Neptune een zeer populaire bestemming. Toen de Neptune in volle covidperiode na 75 jaar werd gesloopt, wilden we de vele herinneringen bewaren. Zeker met het oog op een nieuw zwembad en een nieuwe bestemming op de site. Vanuit beleidsparticipatie kan het interessante inzichten opleveren om toekomstige ontwikkelingen af te toetsen aan het verleden van een plek."

Wondelgem op wielen

Quote Neslihan, wijkverkenner vanuit STAM Gent:

"Tot in de jaren 90 kon je woonwagens aantreffen in de Korenveldstraat. Op een gegeven moment werden die stukken grond te koop aangeboden. De woonwagenbewoners moesten het stuk grond dat ze tot dan toe van de boer huurden opkopen en hun eigen huis bouwen, ofwel op zoek gaan naar een nieuwe plek voor hun woonwagen. Heel wat voormalige woonwagenbewoners kochten de grond en gingen voorgoed in een huis wonen. Sommige bewoners trokken naar het stedelijk terrein Vosmeers, de enige plek in Gent waar woonwagens permanent mogen blijven staan. Het gebrek aan staanplaatsen is iets dat Wondelgem en Gent overstijgt. Overal in België is er hetzelfde spanningsveld. Het gevolg is dat deze cultuur en manier van wonen verdwijnt. Door zich ergens te vestigen, gaan woonwagenbewoners ook andere jobs doen. In het kader van de Collectie van de Gentenaar vonden we het een uitgelezen kans om dit stukje verborgen geschiedenis te belichten."

Wondelgem was een woonplaats voor rijke industriëlen en voor boeren, later ook een trekpleister voor gezinnen die een huisje in het groen wilden. Maar wist je dat er ook woonwagenbewoners leefden in Wondelgem?

Wanneer kwamen ze in Wondelgem wonen? En waar stonden die woonwagens? Waarom Wondelgem? En waar zijn al die woonwagens naartoe?

Credits: Koppel met baby op de schoot. Collectie Anneke Six.

Stukje uit het verhaal 'Wondelgem op wielen':

De goedlachse baby op de schoot is Anneke Six. Ze werd geboren in 1968. Haar ouders trokken rond met de caravan, vooral in de regio rond Antwerpen. Haar vader was leurder en als de zaken moeilijk gingen, trok ook haar moeder mee op pad. Dan nam ze Anneke of haar zusje of broertje gewoon mee op de arm. Ah ja, want dat wekte sympathie op bij de klanten wanneer ze iets moesten verkopen.

Credits: Vrouw speelt gitaar op aanhangwagen. Jaren 40. Collectie Anneke Six.

Stukje uit het verhaal:

De samenhang was sterk. Wanneer ze verhuisden, gingen de andere woonwagenbewoners vaak mee en ze zorgden voor mekaar. Het is in Wondelgem dat de familie Six uiteindelijk is blijven plakken. Anneke haar grootmoeder woonde daar al langer. Hier zie je haar op een oude foto in de Korenveldstraat, die toen nog de Veldslag heette.

Quotes na bezoek:

Quote Anneke, woonwagenbewoonster:
"Ik had het hier niet zo chique verwacht. Het is precies een cinema. En amai, je hebt zo goed geluisterd naar mij. Zoveel aandacht dat je aan mij besteed hebt!"

Uiteindelijk bekijkt ze haar verhaal een tweede keer en filmt ze het met haar smartphone. Na afloop knuffelt ze de CoGent-medewerkers.

Quote Eric, lid van de Heemkundige en Historische Kring Wondelgem:
"Ik ben heel nieuwsgierig naar de mensen die vroeger in mijn huis in de Korenveldstraat gewoond hebben. Bij mijn verhuis naar het pand in de Korenveldstraat vond ik een doos vol oude familiealbums. Ik heb deze overhandigd aan de familie."

Via verhalen in de CoGent-box

Om de digitale collecties tot leven te brengen en om Gentenaars te inspireren en uit te nodigen om met hun eigen verhalen en objecten aan de collecties bij te dragen, sloegen de deelnemende erfgoedinstellingen de handen in elkaar. Ze creëerden verschillende collectie-overstijgende verhalen voor de CoGent-box.

Historie van Wondelgem

Quote Neslihan, wijkverkenner STAM Gent:

“Zonder de collectie van de Heemkundige en Historische Kring van Wondelgem zouden we nooit het verhaal van Wondelgem kunnen vertellen. Hun postkaarten en fotocollecties over Wondelgem tonen zowel kastelen als het dagelijks leven. Met mondjesmaat zijn ze die nu aan het digitaliseren. Nadat we de verhalen en foto's van de woonwageneigenaren toonden in de CoGent-box, doken alsmat meer ex-woonwageneigenaren op met meer verhalen en foto's.”

Stukje uit het verhaal:

Wat weten we eigenlijk over Wondelgem? Stadsarcheologen ontdekten dat er ooit Romeinen en Merovingers verbleven. De oudste vermelding staat in een oorkonde uit het Rijksarchief uit 966.

Het scheelde niet veel of er werd een nieuw Gravensteen gebouwd. In de 14de eeuw was er een plan

om het toen al redelijk versleten Gravenkasteel te vervangen door een nieuw in de buurt van de huidige Maisstraat. Het liep uiteindelijk anders, en de graaf van Vlaanderen bouwde het Prinsenhof in het centrum van Gent. Maar misschien had de geschiedenis wel anders kunnen lopen. Dan zou Wondelgem nu vollopen met toeristen.

Stukje uit het verhaal:

Dit is kunstenaar en poppenspeler Michel Bracke, de Kirremelkzieker van 2019. Of in 't schoon Vlaams, een karnemelkpisser. Klinkt als een belediging, maar in Wondelgem is het een compliment. De titel wordt elk jaar uitgereikt aan een verdienstelijke inwoner en dan verandert het standbeeldje in De Liberteyt zelfs even in de lokale Manneken Pis. Maar hoe zijn de Wondelgemnaren aan die geuzennaam gekomen? Daarvoor moeten we terug naar toen het dorp er nog uitzag zoals op de foto's en postkaarten uit de archiefkasten van de Heemkundige Kring. Wondelgem was een landelijke gemeente, waar de schapen nog graasden op den Dries aan de kerk. En waar gevestigd werd in de Lieve. Dat ziet er allemaal heel romantisch uit vandaag, maar de keuterboeren van Wondelgem hadden het niet breed.

Al wat ze konden missen, moesten ze verkopen om in het onderhoud te voorzien van hun grote gezinnen. En daarom gingen ze met de melk en boter van huis naar huis of naar de Botermarkt in Gent. Het enige wat voor hen zelf overbleef, was de karnemelk. Goed voor pap met roggemeel of 'toatjespap', het eten van de armen. Dat is nogal stimulerend voor de blaas, en wat er vanboven in ging, kwam er onderaan rap weer uit. De vergeten geschiedenis achter het beeld in de Liberteyt van Bert Herremans, ook dat is de Collectie van de Gentenaar.

Credits: Postkaart met foto's Wondelgemse bezienswaardigheden.
Rechtenhouder: Heemkundige en Historische Kring Wondelgem vzw.

Koffie, Coffee

Koffie, het zwarte goud, het tasje troost, de opkikker... Koffie is niet weg te denken uit ons dagelijks leven. Koffie, Coffee is een verhaal dat je meeneemt van de oorsprong tot gebruiken van het graag geziene goedje en toont op welke manier koffie verweven zit in het Gentse culturele erfgoed.

Stukje uit het verhaal:

Koffie wordt overal gedronken. Voor veel mensen is het een dagelijkse gewoonte. Maar hoe we samen koffie drinken, verschilt van cultuur tot cultuur, van regio tot regio en zelfs van familie tot familie. We hebben allemaal onze eigen koffierituelen. Wat al die verschillende rituelen met elkaar gemeen hebben, is de warmte van het kopje en het plezier van het samenkomen. Wat is jouw koffieverhaal? Bij de Collectie van de Gentenaar zijn we benieuwd naar jullie verhalen en ervaringen: Hoe drink jij je koffie en wat zijn jouw koffierituelen?

Credits: Reclameplaat voor Chicorée De Ronne Gand. Collectie Huis van Alijn

De straat op

Gent was en is het decor van diverse optochten en stoeten. Gentenaars engageren zich voor allerlei redenen, en vaak met veel passie. De stoet was lang een vaste waarde tijdens de Gentse Feesten. Ook vandaag trekken er nog stoeten en optochten door de straten.

Stukje uit het verhaal:

Wanneer we op straat komen, willen we de aandacht trekken, bijvoorbeeld met muziek en lawaai. Vroeger liepen de Gentse fanfares altijd mee. Vlaggen of pancartes met opvallende slogans horen er ook bij. Of maskers of speciale kledij. In de Gentse musea en erfgoedinstellingen bewaren we al die attributen en verhalen over optochten.

Credits: Carnavalsvierders op de Kouter in Gent, ca. 1890, Collectie Huis van Alijn

Quotes na bezoek:

Een buurtbewoner was heel gelukkig toen hij in de CoGent-box de foto zag van de harmonie Sint Catharina. Daar is zijn muziekcarrière gestart als kind. Hij herkent heel wat bandleden op de foto en begint te vertellen over zijn leven als beroepsmuzikant o.a. met het orkest van Francis Bay en met wereldtoernees..... Hij vertelt over andere muzikanten, vaak reeds overleden, zoals de orgelspeler Paul Rutger (artiestennaam) die een buur van hem was in Wondelgem.

Verhalen uit Watersportbaan-Ekkergergem

De keuze voor Watersportbaan-Ekkergergem is interessant, gezien de complexiteit van de wijk met de verschillende deelbuurten en hun ecosystemen. Het is een gedurfde keuze voor het opzoeken van tegenstellingen en experiment. De sociale hoogbouw aan de Watersportbaan in combinatie met de dichtbevolkte Ekkergergebouwt (met zijn actieve bewoners en grote studentenpopulatie), het ontbreken van een degelijke ontmoetingsplek in de buurt van de Watersportbaan in contrast met de ontmoetingsplekken op de Bijlokesite. Op het vlak van kennis, economie en innovatie liggen er vele kansen. Ondanks het feit dat er in deze gediversifieerde wijk aan de rand van de binnenstad al cultureel erfgoed aanwezig is, er heel wat culturele spelers en enkele verenigingen met erfgoed-bewustzijn actief zijn, blijven er op het vlak van historisch onderzoek en participatieve praktijken nog vele mogelijkheden tot ontginning.

De CoGent-box was aanwezig van midden augustus tot midden november 2022.

Via wijkverkenning en onderzoek

Quote Neslihan, wijkverkenner STAM Gent:
 “Als je digitaal erfgoed over de Watersportbaan opzocht, vond je vooral foto’s over Ekkergergem, de Bijloke en de Coupure. Het erfgoed van de Watersportbaan beperkte zich tot het uitgraven. We wilden tonen dat de Watersportbaan, hoewel ontwikkeld na WO II, een door en door historische plek is. Aan dat feit gaan de meeste mensen voorbij, omdat de plek vooral bekend is voor de roeisport en dus niet als eerste en enige CIAM-wijk¹³ in Gent. Daarom planden we na een lange fase van veldwerk in de wijk gerichte scan-acties bij bewoners, waarbij we zelf de zaken hebben geüpload. Al die persoonlijke archieven geven ons nu een beter beeld van de Watersportbaan in al haar diversiteit en ze geven de wijk een gezicht.”

Credits: Marisa Vermeulen met haar moeder op een dichtgevroren Watersportbaan, 1969, Marisa Vermeulen

60 jaar wonen aan de Watersportbaan

Om de buurt te bedanken voor hun mooie foto’s en verhalen, maakten we een postkaartenreeks, die bewoners en wijkorganisaties konden versturen. Geniet van het verhaal ‘Wonen aan de Watersportbaan’.

13. CIAM is de afkorting voor Congrès Internationaux d’Architecture Moderne (CIAM) was een groot internationaal platform dat in de eerste helft van de 20e eeuw een grote stempel heeft gedrukt op het architectuurdebat. Het platform bestond van 1928 tot 1959. Een van de belangrijkste ideeën die uit de CIAM voortkwamen, was het idee van ‘de functionele stad’. In de CIAM werden geplande steden gepropageerd, waarbij de functies als wonen, werken en recreatie van elkaar gescheiden zijn. Deze gedachte wordt in het Nederlands ook wel de CIAM-gedachte genoemd. In Gent is de sociale hoogbouw wijk aan de Watersportbaan het enige succesvolle voorbeeld van een CIAM-wijk.

14. Circusplaneet: een culturele educatieve jeugdwerkorganisatie die rond circus als kunstvorm werkt. Meer info via www.circusplaneet.be

Via ontmoeting, activiteit en spel

Quote Sofie, projectmedewerker buurtwerk:
 “Een begeleider van de Circusplaneet¹² raakte geïnspireerd door het verhaal over de optochten. Hij kwam op het idee om zelf een optocht te houden samen met de kinderen die een kamp volgden. Ze maakten een reuzegrote draak, leerden op stelten lopen en staken een act in elkaar. Deze samenwerking met de Circusplaneet maakte er een nog beter feest van en resulteerde in een verhaal over circus! Het feit dat een bepaalde activiteit een aantal keer plaatsvond, zorgde ervoor dat bewoners het project en de begeleiders leerden kennen. In deze uitdagende wijk was het belangrijk om eerst te investeren in kennismaking, vertrouwen,... Het was een heel langzaam proces, waarbij het proces belangrijker was dan het resultaat.”

#TASTOE - spel

Tastoe is een vraag- en zoekspel met drinktassen. Vijf weken lang krijgen de deelnemers een meerkeuzevraag via Whatsapp (of een sms, of een bezoek aan de deur, als ze geen mobiele telefoon hebben). De antwoorden op die vraag worden gepresenteerd met torens van drinktassen, waarop een foto van de deelnemers gedrukt staat. Zo zwermen week na week steeds meer gezichten door de wijk, telkens iets kleins over zichzelf prijsgevend. Voor deze specifieke editie stelden we gericht vragen rond erfgoed en de bijhorende verhalen, gelinkt aan de digitale collecties uit de erfgoedinstellingen.

123 buurtbewoners, van jong tot oud, speelden mee. De tassen werden uitgesteld in de etalage van de plaatselijke apotheek en de nachtwinkel. Alle deelnemers werden uitgenodigd op het slotfeest waar ze hun gepersonaliseerde drinktas konden ophalen, elkaar konden ontmoeten en meekijken naar het verhaal van de Watersportbaan. Na het slotfeest werden de contacten door een plaatselijke veldwerker warm gehouden via de #tastoe-gsm. Er kwamen niet alleen antwoorden op de vragen, maar ook hulpvragen. Vanuit het project konden we hen linken aan de juiste hulpverleners uit de buurt.

Credit: Leentje Vandenbussche

Credit: Sofie Rotliers

Quote buurtbewoner Watersportbaan:
 “Zo leuk dat jullie dit doen, het is nodig om in deze buurt positieve acties te ondernemen”

Buurtpicknicks en workshops vanuit de erfgoedinstellingen

Elke woensdag in september konden buurtbewoners en bezoekers picknicken aan de CoGent-box. Buurtwerkers zorgden voor de omkadering van de picknick, een streepje muziek via 123 piano en de toeleiding van bezoekers en buurtbewoners naar de workshops. De publiekswerkers van de erfgoedinstellingen Design Museum Gent en STAM Stadsmuseum Gent zorgden voor activiteiten. Die vloeiden voort uit het verhaal 'Zet ultiid', een van de verhalen toen te zien in de CoGent-box.

Zet Ulder!

Een laagdrempelige activiteit van Design Museum Gent bij de CoGent-box, waarbij 15 designstoelen uit de gebruikscollectie op het podium aan de box stonden. Wat maakt een stoel zo bijzonder? Waarom maken designers steeds nieuwe stoelen in alle mogelijke materialen, vormen en kleuren? De bezoekers aan de box konden de stoelen bekijken, aanraken, er op zitten en vragen stellen. De diverse groep bestond uit deelnemers waaronder kinderen van het Stedelijk Initiatief voor Buitenschoolse opvang, kinderen van de Onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (OKAN-klas) aan de plaatselijke basisschool Bollekens-

school en gezinnen en bewoners uit de buurt. Deze activiteit zorgde bij de kinderen van de OKAN-klas ook voor een verruiming van de Nederlandstalige woordenschat. De leerkracht van deze klas vertelde dat ze in de klas nog verder gewerkt had rond de collectie. Door de combinatie met het verhaal "Zet Ulder!" in de CoGent-box konden de deelnemers kijken, luisteren, voelen en praten over verschillende zitmeubels. Er werden veel verhalen met elkaar gedeeld en de deelnemers spraken over welke stoelen ze verkozen.

Credits: Sien Verschaeren

Op koffie- en theevisite in Watersportbaan

In deze laagdrempelige workshop maakten de deelnemers kennis met de serviezen/porseleincollectie van Design Museum Gent door er zelf creatief mee aan de slag te gaan. Eerst werden prints van de serviezen uit de collectie getoond. Na een korte inleiding werd een gesprek gevoerd met de deelnemers over hun eigen serviezen (wat is je lievelingskopje, uit welk servies eet/drink jij, hoe is dat gemaakt/versierd,...) Daarna gingen de deelnemers zelf aan de slag en beschilderden ze kopjes en bordjes met porseleinverf. Voorbeelden werden aangereikt via boeken, sjablonen en prints uit de collectie van Design Museum Gent.

Een Turkse wijkbewoonster sprak over een Russisch servies dat haar moeder op reis in Rusland had gekocht

Quote deelnemende schoonmaakster uit de buurt over 1 van de stoelen uit de gebruikscollectie tijdens de workshop:

"De Pantone Chair is veel werk om schoon te maken. Vandaag kan ik hierop zitten en genieten in het zonnetje."

Quote jonge deelnemer uit OKAN-klas aan de workshop:
"Ik heb thuis een lievelingsplekje en ik moet erover waken dat mijn broer en zusje niet op die plaats gaan zitten."

Quote meisje uit de Bollekensschool zag de Rietveldstoel:
"Hé, die stoel ken ik van het schilderij van Mondriaan, waarover we leren."

Krukjes in de maak

In deze laagdrempelige workshop maakten de deelnemers kennis met de stoelen uit de collectie van Design Museum Gent. Er werden krukjes gemaakt met restmaterialen. Deze activiteit was een samenwerking tussen buurtwerk, Design Museum Gent en Lokaal Dienstencentrum De Vlaschaard. Als inspiratie was er ook een demonstratie stoelenvlechten, gegeven door de groep stoelenvlechters uit LDC De Vlaschaard. Verschillende families uit de buurt, met diverse roots, 10 studenten sociaal werk en 7 jongeren vanuit het inloophuis, namen deel. Deelnemers waren fier dat ze hun eigen stoel in elkaar konden zetten en verbaasden zich over de sterkte van het materiaal. De activiteit lokte ook nieuwsgierige passanten waaronder de brugfiguur van een nabijgelegen lagere school, een medewerker van het Gents Milieufrent en de kinderen van Studio Malem.

Verhalen:

Een Oekraïense vrouw vertelde interessante dingen over interieurs en meubels uit de Sovjet-Unie: allemaal dezelfde kasten, stoelen, tafels.

Een andere buurtbewoonster vertelde naar aanleiding van de stoelenvlechterij en de gevlochten collectiestukken van Design Museum Gent dat haar moeder mandjes vlocht voor de geboortesuikers van haar zontje.

Een mama en haar twee dochters vouwden een eigen ontwerp in papier en gaven nadien ook een workshop uit eigen initiatief aan een zestal kinderen.

Kijkdozen maken

Het STAM vertelt als stadsmuseum het verhaal van Gent en zijn bewoners. De CoGent-box staat aan de Watersportbaan tussen de hoogbouw. Deze unieke vorm van wonen kun je ook in miniatuur weergeven. STAM nodigde buurtbewoners uit om met schoendozen creatief aan de slag te gaan en zo hun droomkamer te maken.

Credits: Gillis Sacré

Credits: Dienst Ontmoeten en Verbinden - Buurtwerk

Quote Chloë, projectmedewerker STAM:

"In deze buurt heeft de CoGent-box een belangrijke functie vervuld als ontmoetingsplaats en laagdrempelige manier van creatieve tijdsbesteding. Veel kinderen uit de buurt brachten hier een fijne namiddag door, onder andere in onze workshop."

Via verhalen in de CoGent-box

Straffe toeren

Kunnen slangenmensen, clowns en leeuwentemmers je aandacht trekken? Een verhaal over de geschiedenis van de wondere wereld van het circus en wat die geschiedenis met Gent te maken heeft.

Stukje uit het verhaal:

Captain Jim Roose was een echt talent als beren- en leeuwentemmer. Het hoogtepunt in zijn leeuwennummer was de dodenkus, waarbij hij een van zijn leeuwen vol op de muil kuste. Hier voerde Jim de dodenkus zelfs uit met zijn baby op de arm.

Credits: Credits: Dienst Ontmoeten en Verbinden - Buurtwerk

Credits: Dompteur Jim Roose met baby - Collectie Huis van Alijn

Credits: Kandissi - Collectie Design Museum Gent

Zet ulder

'Zet Ulder!', is een verhaal over stoelen in alle vormen, maten, kleuren en andere eigenaardigheden. Het verhaal werd geschreven door Design Museum Gent als deel van de werking rond zitmeubels in de wijk Watersportbaan-Ekkerigem. Dit thema kwam naar voren uit gesprekken met buurtbewoners over het gebrek aan gezellige zitgelegenheden in de wijk. Het verhaal werd daarom ook getoond aan de deelnemers van de 'Zet Ulder!' en 'Krukjes in de maak'-activiteiten en werd gebruikt als een manier om in gesprek te gaan over zitten, meubels en design.

Stukje uit het verhaal:

Ontwerpers maken zitmeubels in verschillende vormen, kleuren en materialen. Ze ontwerpen stoelen en zetels die zowel mooi als handig zijn. Daarvoor zijn er specifieke voorwaarden: klapstoelen zijn licht, draagbaar en waterbestendig, terwijl een zetel net zacht en stevig hoort te zijn. De keuzes die ontwerpers maken, hebben invloed op hoe we zitten. Rechte of gebogen leuningen, wel of geen armsteunen, zachte of harde materialen.

15. <https://data.collectie.gent/entity/dmg:1988-0094>

Kandissi¹⁵

Kandissi maakt deel uit van de reeks 'Redesign' van Studio Alchimia. Alessandro Mendini gebruikte de term 'redesign' voor hergebruik, assemblage en decoratie van zowel bekend als anonieme meubelmodellen. Hij assembleerde zogenaamde stilemen, terugkerende vormen en tekens uit bestaande ontwerpen, tot een nieuwe ontwerp dat nieuwe betekenissen genereert en het begrip 'originaliteit' bevreemdt. Op die manier gaf hij uitdrukking aan de maatschappij van overvloed en snel wisselende trends. Kandissi is geïnspireerd op een sofa in Biedermeierstijl en bekleed met een stof die verwijst naar de kleurrijke en abstracte beeldtaal van de schilder Wassily Kandinsky. De sofa is onderdeel van het Kandissi-trio, samen met een spiegel en een wandkleed.

Verhalen uit Ekkergergem

Via residentie, wijkverkenning en cocreatie

Op participatieve en cocreatieve wijze hebben we, samen met buurtbewoners, een kaartspel ontwikkeld waarbij de recente geschiedenis en het erfgoed van Ekkergergem spelenderwijs in groep gedeeld kunnen worden. Vanuit de erfgoedinstellingen kwam het gezamenlijke verhaal 'Het groen van Ekkergergem'. Via een planten- en stekjesruil werd de première van het verhaal gelanceerd. Het buurtspel 'Onder de schieve toren' werd met buurtbewoners in mei 2023 voor de eerste keer gespeeld en kan blijvend ontleend worden bij het Vormingscentrum opvoeding en kinderopvang, gelegen in de buurt.

Spel 'Onder de schieve toren'

Vijf open residentienamiddagen, twee wijkwandelingen, tien interviews met Ekkergergemnaren en eigen research leiden tot het spel 'Onder de schieve toren'. Dat is in eerste instantie bedoeld voor de Ekkergergemnaren, maar kan zeker ook gespeeld worden door mensen die meer te weten willen komen over de recente geschiedenis van Ekkergergem. Tien (of meer) deelnemers spelen niet tegen elkaar, maar voor een gemeenschappelijk doel: het samen opbouwen van hun schieve toren. Het spel duurt anderhalf uur.

Het maken van het spel in cocreatie met de bewoners en lokale partners zorgde voor een zekere betrokkenheid en wijkdynamiek. Er waren veel positieve reacties en input via de lokale kanalen op social media, zoals bv. de facebookgroep Ekkergergem. Hieronder lijsten we slechts enkele van die 'verborgen verhalen' op.

[Alle verhalen kan je terugvinden op: raconteurs.gent](https://raconteurs.gent)

Credits: Alle foto's genomen door David Slosse

Verhaal Arne Loccufer (De Rug van Gent)

Citaat:
"Ik heb mooie herinneringen aan Ekkergergem kermis. Vroeger ging die altijd gepaard met een wielervoer door de straten in de wijk. Vanuit mijn kamerraam zag ik dan de coureurs hier voorbij zoeven. Ook later, tijdens het studeren voor mijn examens, betekende de doortocht een welgekomen verpozing."

[Ontdek het volledige verhaal](https://participatie.stad.gent/ideas/arne-loccufer-de-rug-van-gent)

<https://participatie.stad.gent/ideas/arne-loccufer-de-rug-van-gent>

Credit: David Slosse

Verhaal Jean Paul Pollet (pruiken- en poppenmaker)

Citaat:
"Ons huis dateert van 1844 en werd gebouwd in opdracht van de voormalige textielbaron Abraham Story. Later woonde hier ook een kanunnik. De sacristie van weleer is nu verbouwd tot badkamer met toilet. In de tuin was er zelfs een Mariagrot, maar ook die is ondertussen afgebroken."

[Ontdek het volledige verhaal](https://participatie.stad.gent/ideas/jean-paul-pollet)

<https://participatie.stad.gent/ideas/jean-paul-pollet>

Verhaal van Pascal Coppens (uitbater café Dikke Boom)

Citaat Pascal Coppens:
"Vroeger kwamen hier veel cipers over de vloer, die na hun dienst een pintje kwamen drinken."

[Ontdek het volledige verhaal](https://participatie.stad.gent/nl-BE/ideas/pascal-coppens-van-cafe-dikke-boom-in-ekkergergem)

<https://participatie.stad.gent/nl-BE/ideas/pascal-coppens-van-cafe-dikke-boom-in-ekkergergem>

Credit: David Slosse

Via verhalen in de CoGent-box

Ekkergem in 't Groen

Ekkergem, een oase van groen aan de rand van het stadscentrum in Gent? Onvoorstelbaar dat de wijk er vroeger zo uit zag! De bisschop Antonius Triest, die van de Antonius Triestlaan, woonde er in een groot buitenverblijf. Voor de rust. Overal stonden er windmolens. Wist je trouwens dat de Gentse Floralien hier zijn geboren?

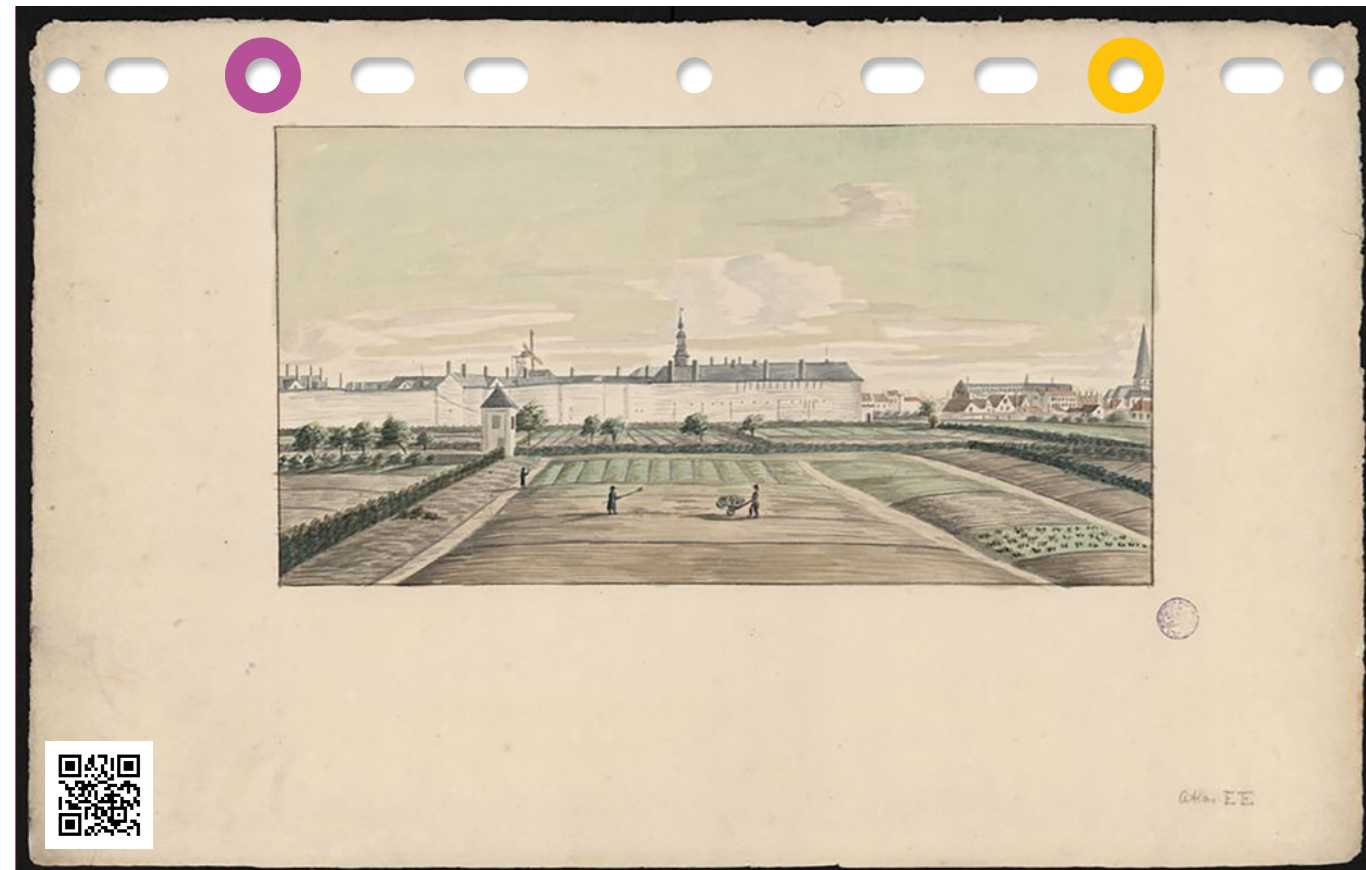
Dit verhaal kwam tot stand met Archief Gent.

Credits: Gent: Casino: Floralien, voor 1909 - Uit Collectie Archief Gent

Stukje uit het verhaal:

Tuinbouw wordt in de 19de eeuw booming business in Gent. Ook Ekkergem neemt daarbij een belangrijke plaats in. Maar daarvoor al stond de wijk bekend voor zijn landbouwbedrijven. De Ekkergemners krijgen dan ook de bijnaam 'Koolkappers'. De Koolkappersstraat herinnert ons nog aan die periode. In de 19de eeuw heette deze straat de Hoveniersstraat of Rue des Jardiniers. Deze tekening toont het landelijke Ekkergem met op de voorgrond landbouwgronden. Het grote witte gebouw op de achtergrond is het Rasphuis.

Beeld: Gent: landelijke Ekkergem met Rasphuis (centraal in beeld) en Sint-Martinuskerk (uiterst rechts)
Credits: Collectie Archief Gent

Verhalen uit Sluizeken-Tolhuis-Ham

De keuze voor de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham is een logische op het vlak van cocreatie en participatie. Het is een compacte wijk met drie duidelijke deelbuurten. Een wijk die onder grote druk staat van tal van vernieuwingsprojecten, zonder dat dit tot nu toe geleid heeft tot een alomvattend stadsvernieuwingsproject. Sluizeken-Tolhuis-Ham is ook een erg diverse wijk, met tal van gemeenschappen, waaronder een sterke Turkse en Bulgaarse vertegenwoordiging. De wijk is historisch interessant gezien de aanwezigheid van industrieel erfgoed (dokken, ACEC-site), de Heilig Kerstkerk en verenigingen met erfgoedbewustzijn, de bestaande tijdelijke invullingen, de nieuwe woonwijken enzovoort. In de wijk werden al verschillende plekken historisch onderzocht, maar er was nog ruimte voor onderzoek en verdieping.

Sluizeken-Tolhuis-Ham scoort hoog op het vlak van cultuurparticipatie, de aanwezigheid van het culturele middenveld en verschillende actieve bewonersinitiatieven. De wijk is een mengelmoes van buurtbewoners, middenveld, creatieve industrie en kennis (weliswaar beperkt) die ondanks hun nabijheid in locatie vaak naast elkaar werken en bestaan. De komst van de CoGent-box kan helpen ontmoeten, verbinden en samenwerken.

De CoGent-box was aanwezig van midden november 2022 tot midden februari 2023.

Via ontmoeting, spel en activiteit

Quote Hava, projectmedewerker buurtwerk:

"Wij zochten naar wat er leeft bij de bewoners zelf. Waar zijn zij mee bezig en wat prikkelt hen om aan de slag te gaan met cultureel erfgoed? We organiseerden laagdrempelige, gezellige ontmoetingen, met extra aandacht voor de kwetsbare bewoners, waarbij er automatisch uitwisseling volgde over ongekend cultureel erfgoed. Toen het winter werd, konden mensen zich tijdens de openingsuren van de CoGent-box bij ons komen warmen."

In deze laatste wijk kozen we resoluut voor een diepgaande samenwerking met buurtpartners. Dat betekende minder openingsuren voor de CoGent-box en minder losse activiteiten, maar wel procesmatig en duurzaam werken via trajecten die uitmondten in toonmomenten op een van de vier grote activiteiten: het openings- en slotfeest, het Winterfeest en het Lichtfeest. Die vier grote activiteiten waren thematisch van aard en gekoppeld aan mijlpaalmomenten uit ons gedeeld erfgoed en/of de buurt. De dienst Ontmoeten en Verbinden kreeg het mandaat als trekker. De andere partners klikten er met hun aanbod en expertise op aan.

Op stap met wijkverkenner Neslihan in wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham.

Beeld: Drie vrouwen in woonkamer op kerst- of oudejaarsavond, ca. 1966
Credits: Collectie Huis Van Alijn

Openingsfeest

De officiële opening van onze tijd in Sluizeken-Tolhuis-Ham werd gevierd met de reeds gesprokkelde CoGent-verhalen, muziek, animatie, hapjes en drankjes. Er was een plaatselijke dj die voor deuntjes zorgde. Samen met de organisatie Komaf Koffie¹⁶ nodigden we bezoekers uit om eigen verhalen en herinneringen rond koffie, of andere verhalen, te vertellen.

De samenwerking met Komaf Koffie werd gedurende ons traject intensiever en leidde tot het spel 'Grabbel en win'. Deelnemers mochten een object uit de zak vissen en daarover met elkaar in gesprek gaan. Als prijs kregen ze een koekje bij hun warme koffie, thee of chocolademelk. Aanvullend was Huis van Alijn aanwezig met hun outreachlab 'Vreemde objecten' waarbij ze bezoekers uitnodigden om over hun meegebrachte vreemde collectiestukken in gesprek te gaan.

Omdat we pas in het najaar in de buurt aanwezig waren en het al merkbaar kouder werd, hebben we voor een extra binnenruimte gezorgd in de cafetaria van het Sportcomplex Tolhuispark.

16. Komaf Koffie: een mobiele koffiebar waar de drankjes geserveerd worden door professionele barista's, meer bepaald nieuwkomers die de barista-opleiding volgden en zo de kans krijgen hun Nederlands in te oefenen. Meer info: <https://komafkoffie.gent/>

17. Een organisatie dat STEM-labo's ondersteunt en ontwikkelt, waarbij STEM staat voor science, technology, education en mathematics. <https://ingegno.be/>

Maaktraject 'Game On!'

Met Game On! organiseerde projectpartner iDROPS in samenwerking met JES vzw en de buurtwerkers vier woensdagnamiddagen aan de CoGent-box voor jongeren uit de buurt Sluizeken-Tolhuis-Ham.

Om erfgoed uit het verleden te verbinden met het heden en de toekomst, gingen jongeren zelf aan de slag met een 3D-printer, lasersnijder en andere machines. Ze bedachten en prototypen zelf, onder begeleiding van iDROPS en Ingegno Maker Space¹⁷.

Na een uitgebreide brainstorm en een duik in de collectie werd gekozen voor het thema sport, meer bepaald boksen. Ze ontwierpen een bordspel waar je je tegenstander zo snel mogelijk knock-out probeert te slaan. Op het slotfeest in de buurt Sluizeken Tolhuis Ham werd het spel voorgesteld, kon je ook zelf leren boksen en nodigden we de Gentse gamedesigner van Monkeyshine Games uit voor een vragenronde.

Credits: iDrops

Quote Pieter, projectmedewerker iDrops:

"Jongeren laten kennismaken met de collectie op een laagdrempelige manier? Vraag hen naar hun straatnaam, en kijk of ze hun eigen huis kunnen vinden, maar dan 100 jaar terug. Of vraag hen of ze nog weten welke gezelschapsspellen hun ouders of grootouders vroeger speelden!"

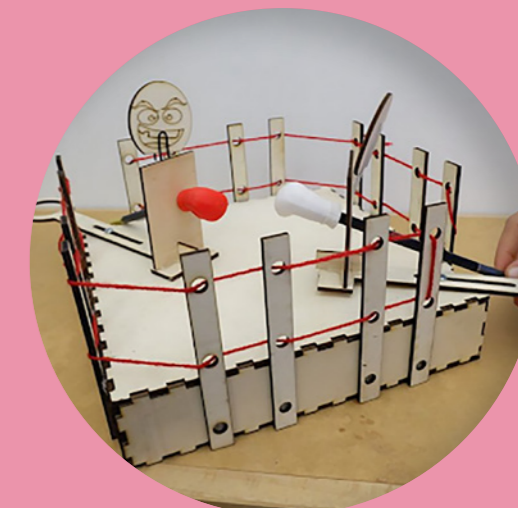

Quote jonge deelnemer maaktraject:

"Ik vond het heel tof om al deze oude gezelschapsspellen te spelen en om eens in VR te gamen. We tekenden onze eigen ideeën met de computer uit en maakten onze boksgame helemaal zelf. Wil ik zeker nog eens opnieuw doen!"

Credits: iDROPS

Credit foto: Buurtwerk

Schrijfactie 'From DING with Love'

Omdat niet iedereen het geluk heeft om een handgeschreven wenskaart te krijgen tijdens de feestdagen, werkte Design Museum Gent een schrijfactie uit in samenwerking met woonzorgcentrum Domino, dat in de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham ligt. Wie postkaarten kocht in de pop-upshop van het museum, mocht een extra kaart kiezen en daar meteen wensen opschrijven voor de bewoners van het woonzorgcentrum. Design Museum Gent bezorgde ze aan de bewoners van Domino, die amper tot nooit post krijgen. De schrijfactie ging ook op verplaatsing naar de CoGent-box op het Winterfeest. In totaal werden er 30 ludieke wenskaarten beschreven door jong en oud.

Quote bezoeker:

"Dat optreden van de kinderen van de Vrienden van Oekraïne was ontroerend. Blij dat ik gekomen ben!"

Quote schrijfster postkaart 'From DING with love':

"Ik schrijf graag een kaart voor een bewoner van het woonzorgcentrum. In onze tijd stonden er taferelen met schaatsende kinderen op, deze kaartjes zijn wel grappig."

Winterfeest

Voor het Winterfeest werd het programma samengesteld door volgende partners:

- Vrienden van Oekraïne¹⁸ met hun workshop 'Mokken versieren'. Zij zorgden ook voor heerlijke warme Oekraïense soep en een gymnastiekvoorstelling.
- De Tuin van Kina¹⁹ (ligt naast het Sportpark Tolhuis) opende de deuren voor de bezoekers en gaf gratis rondleidingen bij de tentoonstelling 'Spinnen en Spinsels'
- Animatie door Airkesmachine (muziek) en het poppentheater van De Wolk vzw, en een dans van Laïla.
- Design Museum Gent met 'Maak je eigen wenskaart' en 'Schrijfactie From DING with love'.

We lichten de activiteit van projectpartner Design Museum Gent uit:

Maak je eigen wenskaart

De Collectie van de Gentenaar bracht erfgoedobjecten tot leven. Of in dit geval tot postkaart. In het pop-upatelier aan de CoGent-box maakten families, buurtbewoners en CoGent-medewerkers hun eigen wenskaart via collagetechniek. Aan deze activiteit namen 60 mensen deel. Ze gebruikten afgedrukte collectiestukken uit de Collectie van de Gentenaar en knipten, tekenden en schreven feestelijke boodschappen.

Buurtzorg LDC De Thuishaven

"Het is tof om de partners eens op een andere manier te leren kennen in de plaats van enkel op vergaderingen."

Quote bezoeker:

"Heerlijke Oekraïense soep, kan ik het recept krijgen? Ook de wafels waren heerlijk!"

18. Een Gentse organisatie die werkt rond de crisis in Oekraïne.

19. De Tuin van Kina is de oudste heemtuin van Vlaanderen. Deze tuin is een onderdeel van De wereld van Kina, een Gents natuurmuseum voor kinderen en jongeren.

Credits: Dienst Ontmoeten en Verbinden - Buurtwerk

Lichtfeest

Het Lichtfeest vierden we met een nieuw verhaal en - zoals het hoort - met zelfgemaakte pannenkoeken! Lekker detail: voor het besuikeren van de pannenkoeken gebruikten we sjablonen uit de digitale collecties. Een fijne samenwerking tussen Dienst Ontmoeten en Verbinden - Buurtwerk, het Huis van Alijn en Design Museum Gent.

Design Museum Gent maakte samen met de bezoekers kandelaars uit klei en bracht ter inspiratie de gebruikscollectie 'Licht' mee, die bestaat uit allerlei lampen en andere lichtbronnen. De bezoekers gingen in gesprek over de collectie, maar ook over verlichting in het algemeen. Vooral tussen de bewoners van het woonzorgcentrum Het Heiveld onderling ontstonden er mooie en intieme gesprekken. We verwelcomden ook enkele klassen van basisschool De Mozaïek en Dokata, waarbij de jongeren in gesprek gingen over designoplossingen binnen het thema licht.

- Quote leerling basisschool Dokata:**
"Ik heb een voet geboetseerd als kandelaar voor mijn kaars want ik heb vandaag ontdekt dat je het onderste deel van een kandelaar een voet noemt. Heel grappig."
- Quote leerkracht De Mozaïek:**
"Deze tastbare en concrete benadering van erfgoed werkt voor deze leerlingen met diverse achtergrond zeer goed. Mooi hoeveel zij verteld hebben vandaag."
- Quote begeleider sessie ouderen met dementie:**
"Een lamp in de vorm van een zon bracht de mooiste herinneringen naar boven. Plots konden we allen samen wegdromen."
- Quote Lies, medewerker beleidsparticipatie Groene Briel:**
"Eerst wou niemand mee boetseren en wilden ze nadat ze een verhaal beluisterd hadden in de box een koffietje drinken en vertrekken. Maar uiteindelijk deden ze toch mee en bleven ze plakken. En ze vonden het nog leuk ook!"

Beeld: Spel dat bedacht werd door werkgroep Lichtfeest en ontworpen door Saar Vandeweghe
Credits: Jasmin van Chase

Credit fotos 1, 2 en 3: Patrick Henry
Credits foto's 4 en 5: Sien Verschaeren

Credits: iDrops

Atelier Circulair

Een gat in je kousen? Gooi ze niet weg, maar repareer ze! Tijdens het verblijf van de CoGent-box in de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham bundelde de Collectie van de Gentenaar de krachten met heel wat lokale spelers waaronder naaiatelier 't Ateljeetje, een lokale groep die stikt en borduurt voor het plezier. Tijdens de ontmoetingsmomenten van 't Ateljeetje organiseerden we drie werksessies, telkens rond een andere techniek: sokken stoppen, breien en haken. Dat leidde tot heel wat geredde sokken, overgedragen kennis rond textiel-, naai-, brei- en haaktechnieken en heel wat nieuwe contacten tussen buurtbewoners.

Quote Gerda, naaister en oprichtster van 't Ateljeetje:

"Ik haak elke week knuffels, doosjes en andere leuke spullen. Ik breng ze naar het wijkgezondheidscentrum zodat kinderen die bij de dokter gaan achteraf een leuk cadeautje kunnen uitkiezen."

Beeld: Meisjes tijdens de naalles, school in de Sint-Lievenspoortstraat in Gent.
Credits: Huis van Allijn

Repair Café

In navolging van Atelier Circulair, waar duurzaamheid en hersteltechnieken hand in hand gaan met erfgoed en verhalen, organiseerde Dienst Ontmoeten en Verbinden – Buurtwerk ook een Repair Café. Dat is een gratis bijeenkomst waarop vrijwillige reparateurs helpen bij het herstellen van allerlei voorwerpen zoals kledij, elektrische apparaten, meubels en fietsen. Dat concept bestaat al even, maar we koppelden het in het kader van de Collectie thematisch aan cultureel erfgoed en wat er in de digitale collecties van de Gentenaar zit. Inschrijven hoefde niet, enkel opdagen met het kapotte object. Het werd een overrompeling.

Van wachttijd tot herstelling, elk moment is de ideale gelegenheid om een gesprek aan te knopen over hun objecten en bijhorende verhalen. Opnieuw was Komaf Koffie als partner van de partij.

Quote Dries, projectmedewerker buurtwerk – Repair Café:

“Repair cafés zijn ideale activiteiten om aan de hand van kapotte objecten in gesprek te gaan met mensen die niet onmiddellijk warmlopen voor cultureel erfgoed. Ik geloof erin dat je zo je buren beter leert kennen.”

Beeld: foto van buurtbewoners die hun fiets lieten herstellen
Credits: Hava Kara

Beeld: Aresan Bahman, heeft in Teheran kunstgeschiedenis en restauratie gestudeerd. Hij herstelt ook schilderijen.
Hier repareert hij een tapijt.
Credits: Matias Laga

Beeld: reparateurs aan het werk en bije bezoeker
Credits: Matias Laga

Credits: David Slosse

Memoryspel huwelijksrituelen

Een intergenerationeel spel voor kinderen (juniors) en ouderen (seniors), gericht op een uitwisseling van kennis en ervaring over diverse huwelijksrituelen van vroeger en vandaag. De ouderen vertellen hoe een huwelijk er vroeger aan toe ging, terwijl kinderen vertellen hoe ze zelf aankijken tegen huwelijksrituelen. Het spel behandelt de thema's verkering en verloving - bruidskledij - huwelijksfeest en -verbintenis - huwelijksmaaltijd en drank - feestmuziek en dans - huwelijksgeschenken - huwelijksreis - huwelijksaandenken. Na afloop van het spel en de gesprekken maakten we van de spelers nog een duoportret en namen we een kort interview af, zodat de essentie van de gesprekken kon worden vastgelegd.

Quote Flore, projectmedewerker Huis van Alijn:

"De bestaande collectie rond huwelijksrituelen in het Huis van Alijn is tot vandaag vrij eenzijdig ingevuld met foto's en filmpjes van traditionele Vlaamse huwelijken. In dat beeld herkennen heel wat Gentenaars zich vandaag niet langer. Dus interviewden we een aantal moeders met migratieachtergrond, van kinderen uit de basisschool Dokata in de Sint-Salvatorstraat. Zij vertelden honderduit over hun huwelijk en deelden spontaan hun foto's, die we mee opnamen in het memoryspel en die het Huis van Alijn kan opnemen in zijn collectie."

Quotes van kinderen uit basisschool De Mozaïek:

Mert:

"Later vraag ik mijn vrouw ten huwelijk in een luchtballon in Turks Cappadocië. En ook als huwelijksreis neem ik haar daar mee in een luchtballon."

Irem:

"Ik wil later trouwen in Bulgarije. Mijn kleed mag veel kleuren hebben: blauw, roze en groen. Ofwel koop ik verschillende kleedjes met ieder een andere kleur."

Via wijkverkenning en onderzoek

Quote Neslihan, wijkverkenner STAM Stadsmuseum Gent:

"Over de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham hebben we heel wat erfgoed. Dat komt niet alleen door haar industrieel verleden, maar ook door de nabijheid van het Gentse centrum. Bovendien is het een volkse wijk waar veel beluiken te vinden zijn. Zowel de collecties van het Industriemuseum als het Huis van Alijn hebben betrekking op de wijk. Hier worden we ook geconfronteerd met de lacunes in de collecties met betrekking tot diversiteit. Hoewel Sluizeken-Tolhuis-Ham sinds de jaren 60 al bekendstaat als een wijk met Turkse gemeenschappen, vinden we daar in het gedigitaliseerde erfgoed niet veel van terug. Maar dat is een uitdaging die CoGent overstijgt. Er zijn al verschillende waardevolle projecten²⁰ en methodieken²¹ uitgedacht, maar de zoektocht naar divers erfgoed gaat door. In Sluizeken-Tolhuis-Ham hebben we met historisch heel zelfbewuste bewoners te maken, die vanuit hun expertise en achtergrond ook de wijk voor zichzelf claimen. De wijk behoort tot onder andere de textiliërs, binnenschippers, (Turkse) ondernemers, Turkse arbeidsmigranten en hun kinderen, naaisters en hippies. Over elk van deze groepen (behalve de hippies)²² maakten we een verhaal in de box. In Sluizeken-Tolhuis-Ham scanden we dus veel gericht dan in de voorgaande wijken. We vertrokken vanuit het onderzoek dat Tina De Gendt zeven jaar geleden deed voor de expo 'Blijven plakken' en het boek 'Turkije aan de Leie'. We hadden dus al verschillende verhaallijnen waaruit we inspiratie konden putten."

20. Blijven plakken (STAM), Straffe gasten (Industriemuseum), Nevroz (Huis van Alijn), KM2 (STAM).

21. Zo organiseert Huis Van Alijn over diverse onderwerpen zoals voedsel en het huwelijk praattafels in kleine bestaande groepen om te zien welk erfgoed leeft en wat de betekenissen daarachter zijn. Het Industriemuseum organiseert ontmoetingsdagen met textiliërs uit diverse fabrieken en gemeenschappen.

22. Het tempo waarmee we verhalen maakten in Sluizeken-Tolhuis-Ham was intens. In twee weken werden telkens getuigen opgespoord, geïnterviewd, foto's gescand, geüpload, gemetadateerd, het verhaal ingesproken en gemaakt. Door tijdsdruk en na onderling overleg viel het verhaal over de hippies weg. Dat was een logische selectie aangezien zij al voorkomen in het verhaal over de kinderen van de beluiken.

Verhalen van de naaisters en ondernemers

Quote David, projectmedewerker Raconteurs:

"Erfgoed laat soms vele jaren later sporen na in het straatbeeld. Zo ontdekten we een lichtreclame van een lingeriemark aan de zijgevel van een huidige Turkse bakkerij en zelfs een intact bewaard winkelinterieur van een textielwinkel die ruim twintig jaar geleden de deuren sloot. De twee uitbaatsters, beiden ouder dan negentig, konden we nog interviewen en portretteren. Een bewoonster maakte van een van hen een podcast. Door het vergeten verhaal van de lokale naaisters van bruidskledij van vooral binnenschippers op te rakelen, konden we een mooie rode draad spinnen naar de opgang van de Turkse bruidswinkels in de Sleepstraat van vandaag."

Resultaten en Verhalen (na de activiteit)

Het verhaal van Eleonora van textielwinkel 't Wit Lam werkte aanstekelijk en zette een bewoonster aan tot het maken van een aparte podcast over deze bijzondere ondernemer.

De podcast van buurtbewoonster Mieke is te beluisteren op: soundcloud.com/mieke-gesquiere-539131335/finaal-eleonora-buurtportret-mieke-gesquiere-finaal-master

Quote Yvette Geiregat van de voormalige textielwinkel 'In 't Lindeken' in de Sint-Salvatorstraat:
"Wij verkochten allerhande textielwaren, maar waren vooral gekend voor ons assortiment aan kwaliteitsvol ondergoed. Dat zie je vandaag nog altijd aan de zijgevel van het pand. Daar hangt een lichtreclame van Evada, toen een bekend merk van ondergoed. En wist je dat La Petite Martine van het gelijknamige bordeeltje om de hoek hier geregeld nieuwe lakens en badjassen kwam kopen voor haar meisjes van plezier?"

Quote Eleonora de Keyser van de voormalige textielwinkel 't Wit Lam' in de Sint-Salvatorstraat:

"De binnenschippers vormden ons grootste cliënteel. Zij kwamen vooral voor onze Engelse truien, vervaardigd van ongewassen wol. Op de schouderflank waren minuscule gaatjes ingebreid, die de maat aanduidden. Maar ook onze flanellen lakens waren populair. Die werden door sommige schippers naar Frankrijk gesmokkeld, door ze aan boord in meerdere lagen over de bedden te spreiden."

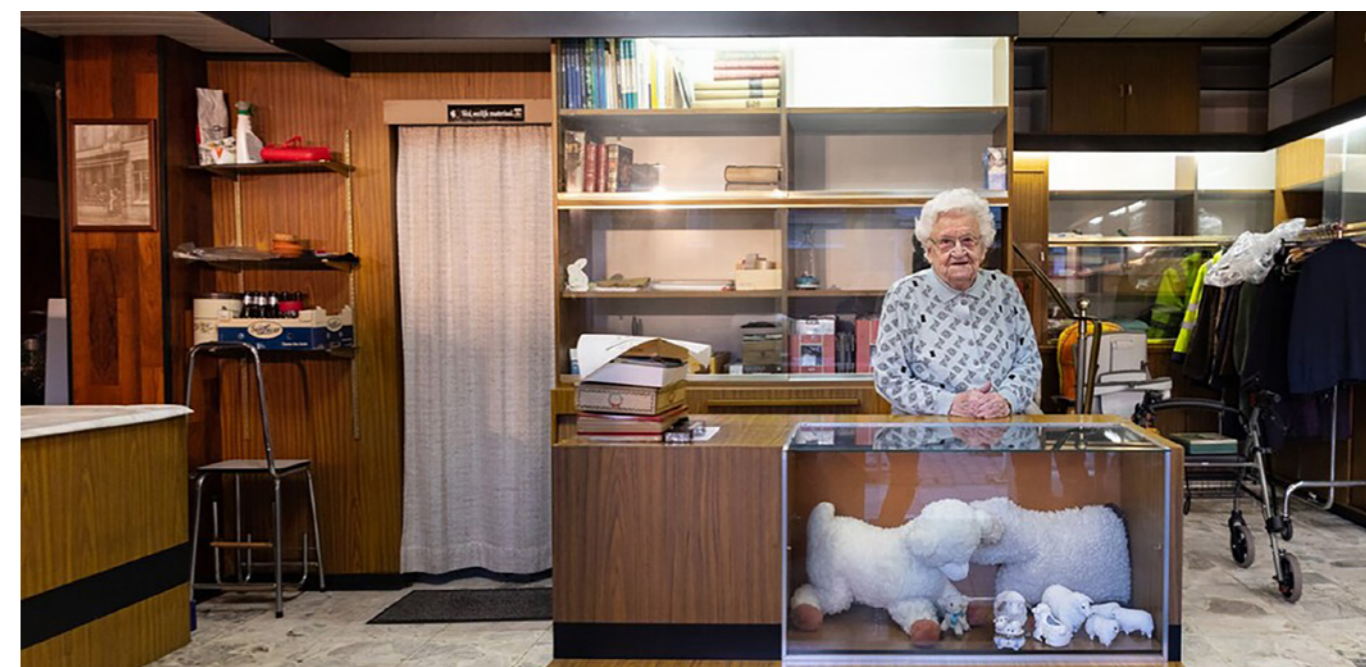
De verhalen van Eleonora de Keyser van 't Wit Lam en Yvette Geiregat van 'In 't Lindeken' worden ook aangehaald in het verhaal van 'Dit is mijn wijk: de naaisters'.

Ontdek het volledige verhaal

Beeld: Uitbaatster Eleonora de Keyser van 't Wit Lam aan de kassa, Gent
Credit: Steve Van Opstal

Beeld: Uitbaatster Eleonora de Keyser van 't Wit Lam aan de kassa, Gent
Credit: Steve Van Opstal

Fotoshoot huwelijksportretten en verhalen oudere schippers

Quote David, projectmedewerker Raconteurs:

"Zoals de naam van het lokale dienstencentrum 'De Thuishaven' laat vermoeden, kent de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham een rijk schippersverleden. Ze vonden elkaar in de plaatselijke dancing of in een van de vele cafés, die vaak ook dienst deden als postkantoor voor briefwisseling tussen schippers. De bruidskledij werd in vele gevallen op maat gemaakt door naaisters/couturezaken in de wijk. Met het inrichten van een pop-up fotostudio in het lokale dienstencentrum konden de schippers/bruidsparen-op-rust een portret laten maken en aan de hand van een interview, afgenomen door een combinatie van Raconteur met medewerkers Huis van Alijn, hun herinneringen aan hun huwelijk laten optekenen."

In totaal namen zeven koppels en een dame deel aan de fotoshoot. De meesten waren echt tot in de details opgemaakt en sommigen brachten zelfs een bruidsboeket mee. Enkele weken na de activiteit volgde een bedankingsmoment, waarbij de deelnemers een afdruk van het portret kregen bij een stevige bruidstaart met een glaasje bubbels.

Quote Livinus Van Acker (huwde in 1959 met Hedwina Colman):

"Ik was een jaar of 23, en zij 20. Zo zijn we vertrokken. Hedwina was met haar gezin gaan varen naar Nimy, en ik ontving toen een kaartje met 'Bon baisers de Nimy'. Dat zal ik nooit vergeten. Zij schreef naar mijn vaste adres, en ik naar een adres in de Muide waar hun post verzameld werd. Op die manier hadden we drie jaar verkering. Uiteindelijk zijn we getrouwd op 27 juni 1959, volgend jaar is dat al 65 jaar!"

Quote Jeanine Uyttendaele (huwde in 1971 met François Govaert):

"De schepen aan de Muidesas werden van voor tot achter versierd met vlaggetjes. Mijn trouwkleed was op maat gemaakt door couturière Françoise Lepinoy. Op de dag van ons huwelijk ging ze heel de dag persoonlijk mee om mijn sleep vast te houden en alles op orde te houden. Wij hadden geen huwelijkslijst. De mensen schonken wat ze wilden. Maar zo kwamen we wel uit op 106 drinkglazen, 7 taartschotels en 4 pepermolens!"

Credits: Bruidstaart, gemaakt door Hotelschool Gent, als feestelijke afsluiter voor de wijkwandeling en de fotoshoot huwelijksportretten, i.s.m. Huis van Alijn, voor Cogent-festival.

Credits: Eindhalte van de wijkwandeling rond huwelijk in het Huis van Alijn, met ontvangst en uitleg door Conservator Sam

Verhalen in de CoGent-box

Quote Neslihan, wijkverkenner STAM Stadsmuseum Gent:

"In Sluizeken-Tolhuis-Ham focusten we ons op de meerlagigheid van de wijk. In de 19de-eeuwse gordel, gekenmerkt door beluiken en fabrieken, heerst vaak het idee van verloren glorie. Dat in contrast met hoe de wijk er nu uit ziet. Multicultureler. De winkels zijn er nog altijd, maar ze verkopen nu ook Turkse gebakjes, Afrikaanse beauty producten en halal vlees. De winkels zijn er niet weggetrokken. Ze hebben nu gewoon een ander en in sommige gevallen zelfs een breder assortiment. In deze wijk vertelden we de geschiedenis van de wijk vanuit verschillende standpunten. We weerlegden het discours van vergane glorie en focusten ook op de continuïteit in de wijk. De wijk stond bij de schippers bekend als het walhalla van bruidskleding en dat is vandaag met de Turkse boetieks nog altijd zo. De migratiegeschiedenis in de wijk werd niet in een apart verhaal gegoten maar kwam in bijna elke aflevering ter sprake. Op die manier hebben we migratiegeschiedenis niet behandeld als iets dat gebeurt in een vacuüm, maar als iets dat invloed heeft op arbeid, huisvesting, ondernemerschap, middenveld enzovoort. In elke aflevering stond de volgende vraag centraal: van wie is deze wijk? De wijk werd geclaimd door textiliens, schippers, kinderen van de beluiken, naaisters en ondernemers."

Dit is mijn wijk: Sluizeken-Tolhuis-Ham

Vandaag 11.668 inwoners in deze wijk, maar op wiens schouders staan we eigenlijk? Wie heeft deze wijk gemaakt? De Collectie van de Gentenaar vroeg het aan schippers, arbeiders, ondernemers, hippies, naaisters... uit de wijk.

In 'Dit is mijn wijk' wordt in een vervolgverhaal van vijf afleveringen met foto's, beelden en audio de geschiedenis van de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham getoond. Deze reeks kwam tot stand samen met Tina De Gendt en STAM-Erfgoedcel Gent.

ARBEIDERS

Pauly Verhoene is geboren en getogen in Sluizeken-Tolhuis-Ham. Hij woonde er en ging er naar school. Hij heeft er ook gewerkt in de Usines Cottonière de Belgique of Gesfabriek in de volksmond. Hij geeft zijn visie op het verleden van deze wijk.

Stukje uit het verhaal:

Op zijn veertien jaar begonnen, heeft Pauly heel zijn leven in de fabriek gewerkt. Voor hem is de wijk Tolhuis dé wijk van de arbeiders en de fabrieken. Maar klopt dat eigenlijk wel? En of het klopt! Sterker nog: in deze wijk ligt de bakermat van de textielindustrie, de moeder der textiel fabrieken: het Kartuizerklooster van Lieven Bauwens. Op het einde van de 18de eeuw had Lieven in Manchester een fantastische machine gezien: de Mule Jenny, een mechanische spinspoel. De Engelsen wilden natuurlijk niet dat hij die meenam, dus smokkelde hij de machine in suikervaten naar Gent en liet ze in het verlaten klooster van de Kartuziers in elkaar zetten. Een idee dat snel navolging krijgt in deze wijk vol lege kloosters.

Beeld: Pauly voor zijn woning in Sint-Amandsberg
Credits: Neslihan Dogan

Groepsfoto van een familie voor een café Fluvial
Credits: Augusta Van Messem

SCHIPPERS

Op deze foto zie je Gusta poseren met zussen, broers, nichten, kinderen en kleinkinderen voor Café Fluvial. Het café werd vanaf de jaren 20 uitgebaat door Gusta's oma en zelf hielp ze zeven jaar mee met het uitbaten van het café. Café Fluvial (het huidige Bar Oswald) werd vier (!) generaties lang uitgebaat door de familie van Gusta. Collectie van de Gentenaar praatte uitvoerig met Gusta en maakte dit wonderbaarlijke verhaal.

Stukje uit het verhaal:

Schippers die al weken aan het reizen zijn, komen aan wal in Gent en die hebben... dorst. Rond het Neuseplein waren er in de jaren 1950 maar liefst 28 cafés, zoals Café Madrid, Café 't Scheepke, Schipperswelzijn en Café Sport. De binnenschippers kwamen er niet alleen om hun dorst te lessen, ze placeerden er ook een danske, ze deden hun telefoontjes in de belcabines en ze haalden er hun briefwisseling op. Café Fluvial was zonder twijfel het bekendste café: vier generaties lang uitgebaat door de familie Van den Abeele-Van Messem.

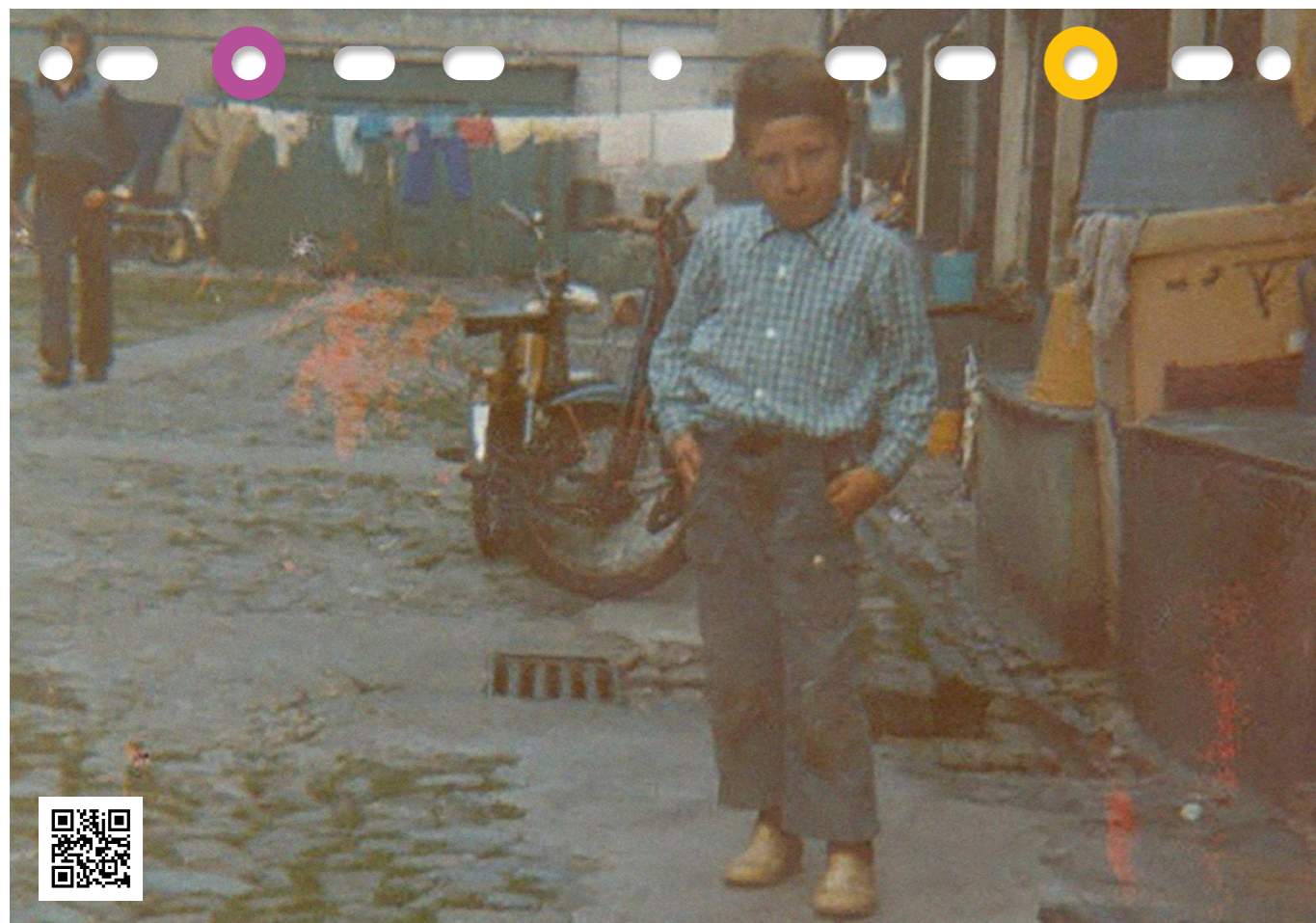

KINDEREN VAN DE BELUIKEN

Dat Sluizeken-Tolhuis-Ham met al zijn fabrieken en waterwegen de buurt is van arbeiders en schippers weten we ondertussen, maar wanneer de arbeiders gaan zwoegen aan de weefgetouwen en de schippers gaan varen, nemen de kinderen de straat over. In dit verhaal vertelt Saban Gök zijn verhaal als kind van de beluiken, hoe ze leefden en speelden en welke invloed de hippies er hadden.

Stukje uit het verhaal:

Voor de kinderen uit de beluiken zijn die beluiken nooit een tijdelijke noodoplossing geweest, want zij groeiden er op. De kinderen met een migratieachtergrond zoals Saban kwamen er vanaf de jaren 60 wonen, omdat hun ouders naar Gent migreerden om in de textielindustrie te komen werken. In de jaren 60 ging de textielindustrie namelijk door een zware tijd. De opkomst van beter betalende sectoren, verouderde technologie en wegtrekkende arbeiders zorgden ervoor dat de textielbazen hun arbeiders gingen halen in Italië, Turkije, Marokko, Tunesië, Spanje en Griekenland. Deze vonden onderdak in de beluiken, waar al sinds de 19de eeuw Gentse arbeiders gehuisvest werden.

Saban Gök, kind van de beluiken, Sluizeken-Tolhuis-Ham
Credits: privécollectie Saban Gök, AMSAB ISG

De Collectie van de Gentenaar | Interieurfoto van naaiatelier, 1919
Credits: Joseph Buyens, Huis van Alijn

NAAISTERS

Sluizeken-Tolhuis-Ham is ook de wijk van de naaisters. Deze video vertelt het verhaal van Arife, Meryem en nog veel meer.

Stukje uit het verhaal:

Er waren ook heel wat naaisters, die niet voor het beroep gestudeerd hadden, en ook geen beroepsnaaisters waren. Zij deden dit werk in hun eigen woning, uit vriendendienst en vaak zonder dat ze er iets aan verdienden. Het is veel moeilijker om deze naaisters te vinden, omdat dit als huishoudelijke arbeid werd gezien. Maar ook die vanzelfsprekende arbeid uit liefde voor het gezin en anderen was heel belangrijk. In deze wijk waren er heel wat vrouwen die voor burens, vriendinnen en familie kledij retoucheerden, handwerkjes maakten voor de uitzet van hun dochters of kledij maakten voor hun kinderen.

Quote Arife, één van de naaisters uit het filmpje:

"Alhoewel Meryem in Turkije nog nooit naar school was geweest en aanvankelijk niet kon lezen of schrijven, slaagt ze er toch in om kleren te maken. Ze had zichzelf geleerd om te tellen dus maten nemen lukte haar goed. Ze tekende ook zelf de patronen. Het liefste maakte ze de kledingstukken op de vrouwen zelf. Zo zie je het best wat iemand past. Meryem maakt jurken, rokken, hemden maar vooral haar deux-pièces zijn bekend. Ze maakt dan een hemd en rok of broek in dezelfde print."

ONDERNEMERS

Wie door de Sleepstraat wandelt, op restaurant gaat of zoekt naar een nieuwe bruidsjurk, kent de wijk vooral als de wijk van ondernemers. Maar hoe is dat precies gegaan? Hoe is deze winkelstraat ontstaan als chique winkelbuurt voor de schippers en daarna verder geëvolueerd tot de Turkse winkelstraat? We doken in de archieven en collecties en gingen wandelen in de buurt om het antwoord te zoeken op deze vraag.

Stukje uit het verhaal:

Vandaag is de Sleepstraat tot over nationale grenzen heen bekend als de Turkse straat van Gent. Maar voor de jaren 70 kon je niet alleen in de Sleepstraat, maar ook in de Sint-Salvatorstraat en de Voormuide shoppen. Die winkelstraten stonden bekend als een tweede Veldstraat. De ligging had de straat mooi mee. De hoofdstraat sneed dwars door de wijk en was omringd met zijstraten waarin de arbeiders uit de beluiken woonden. Daarnaast lag het niet ver van het centrum, maar waren de winkelpanden wel nog betaalbaar voor ondernemers. Het lag ook in de schipperswijk en de binnenschippers waren natuurlijk de vaste klanten van de vele winkels in de Sint-Salvatorstraat.

Zoals in alle wijken en dorpen zijn er ook in Sluizeken-Tolhuis-Ham door de jaren heen heel wat buurtwinkels verdwenen. De oudere bewoners kunnen daar zeker over meespreken.

Quote van handelaarster Jeanine:

"Vroeger was het ook hier een en al bedrijvigheid. Met de Voormuide-Sleepstraat-Sint-Salvatorstraat als rechte centrale handelsas. De handelsgidsen uit de jaren 50 liegen er niet om. Het aandeel van textiel- en kledingwinkels was aanzienlijk: corsetteries, chemiseries, bonneteries, tricotsaken, nieuwkuis, zaken voor textielvezels, een huis van vertrouwen voor damesconfectie, onderkleding en manshemden, waterdichte werkkleren, enzovoort."

Beeld: De Collectie van de Gentenaar | Etrage van kledingwinkel Dinya Couture in Gent
Credits: Dirk Panier, Industriemuseum

Liftwaters van 't Wit Lam staan voor hun winkel. De handelszaak 't Wit Lam in de Sint-Salvatorstraat werd gesticht door Joseph Demotte, in 1875. In 2002 sloot Eleonora de Keyser definitief de deur. Daarmee moet het een van de oudste winkels van Gent zijn geweest. Foto uit de collectie van Eleonora de Keyser.

Beeld: ACEC-site 2022
Credits: Foto door Martin Corlazzoli, CC BY-NC-SA 4.0

METAALVERHAAL

De Acec-site, misschien ken je ze nog als Carels, of gewoon als Dok Noord. Waar hippe vogels nu lustig flaneren, werd niet zo heel lang geleden gezwoegd aan draibanken in één van de meest indrukwekkende metaalconstructiewerkplaatsen uit de regio. Welke verhalen herbergt deze site? Wat werd hier gemaakt? En welke rol speelt ons koloniaal verleden hier? In het metaalverhaal ontdek je hoe stoommachines plaats maakten voor dieselmotoren en hoe een industriële hotspot zichzelf keer op keer heruitvond om alsnog uit te doven.

Dit verhaal kwam tot stand in samenwerking met het Industriemuseum.

Stukje uit het verhaal:

Ik heb nog geweten dat er met kachels op cokes werd verwarmd. In de zomer was het dan weer heel warm met dat metaal op de draibank. Acec was meer dan werken alleen. Zo was er een voetbalclub en een biljartclub of kon je lid worden van de fotoclub of de schaakclub of het orkest.

Quote buurtbewoner na het bekijken van de verhalen over Sluizeken-Tolhuis-Ham in de Cogent-box:

"De verhalen deden mij stilstaan bij het perspectief van de andere bewoners van mijn wijk. Ik kende hun verhaal niet altijd. Hoe ook vrouwen (als naaister) of ondernemers in de Sleepstraat aan deze wijk hebben gebouwd, opende mijn ogen."

Een knaller van een sloffeest

Na een mooie, avontuurlijke en heel erg boeiende toer langs drie Gentse wijken vol warme en openhartige mensen sloot de CoGent-box deze reis af met een heus sloffeest.

Quote Pieter - Jan, inhoudelijk projectcoördinator Collectie van de Gentenaar:
 "We zijn samen met de bewoners van de drie wijken op zoek gegaan naar hoe we cultureel erfgoed actief kunnen inzetten in functie van sociale verbinding. We gingen in gesprek met elke bezoeker: jonge Gentenaars, oudere Gentenaars, nieuwkomers, lang in de buurt wonende Gentenaars of pas verhuisd. Alles wat naar boven kwam tijdens de vele ontmoetingen, activiteiten en trajecten koppelden we aan digitale verhalen die de brug maken tussen de wijk en het culturele erfgoed uit onze verschillende musea. Al deze inspanningen werden een laatste maal in vol ornaat getoond op het slotevenement. Een best-of als het ware. Wat een rit, wat een avontuur en wat is onze dankbaarheid groot!"

Tot slot

Met de CoGent-box trokken we naar drie wijken. Maar de ambitie van Collectie van de Gentenaar was om alle Gentenaars uit te nodigen om met de digitale collecties aan de slag te gaan en verhalen, foto's en objecten aan de collecties toe te voegen. Het verhaal 'Wat zit er in de collectie?' bood de nodige inspiratie, het Cocreatiefonds de nodige ruimte. Via het Cocreatiefonds werden 13 projecten van burgers, organisaties en bedrijven ondersteund waarbij de digitale collecties technologisch en/of creatief werden hergebruikt.

De Collectie van de Gentenaar verbindt en ontsluit collectiestukken uit 5 Gentse erfgoedinstellingen (Design Museum Gent, het Huis van Alijn, STAM, Archief Gent en Industriemuseum Gent) op data.collectie.gent. Wij kozen een selectie van de meest grappige, fascinerende, mooiste en boeiendste collectiestukken voor je uit en tonen ze je in het verhaal 'Wat zit er in de collectie?'.

Beeld: Gent: haven (zonder datum)
Credits: Archief Gent

Stukje uit het verhaal:

Alle Gentse collecties herbergen mooie, majestueuze of fascinerende objecten. We vroegen aan onze projectmedewerkers om hun favoriete stuk uit de collectie aan jullie voor te stellen. De foto van deze foto uit Archief Gent was lang een nobele onbekende, zijn handtekening kon namelijk jarenlang niet worden ontcijferd. Dankzij grondig speurwerk werd ze uiteindelijk gelinkt aan de Wit-Russische fotograaf Nikolaï Kossikoff. Kossikoff kwam na de Russische revolutie naar Gent en legde vanaf de jaren '30 het Gentse industriële landschap vast. De haven van Gent was één van zijn favoriete onderwerpen en hij wist de imposante schepen op een haast elegante manier in beeld te brengen.

Soms ontdekten we verhalen, interessant genoeg om verder te verdiepen, uit te werken en te delen via de algemene communicatiekanalen van de Stad Gent. Het verhaal van horlogemaker Eric Antrop uit Ekkergem was er zo eentje.

Quote Eric Antrop:

"Mijn droom was om coiffeur te worden. Dat zou je nu niet meer zeggen. Maar dat was mij afgeraden van de dokter omdat dat een hele dag rechtstaan is. Ik heb een afwijking aan mijn rug. Ik zou dat dus niet gekunnen hebben. En dan heb ik net het tegenovergestelde gedaan. In plaats van recht te staan, ben ik gaan zitten en ik zit nog."

[Hele verhaal: Horlogemaker Eric Antrop uit Ekkergem aan het woord](#)

Zin in nog meer verhalen?

Lees dan zeker ook de verhalen van '1000 jaar [Gentse koop](#)²³, of beluister de verhalen van Schroot/hoop²⁴, of bekijk de documentaire 'Van wie is de straat'²⁵ of 'Verhalen en getuigenissen van de Marokkaanse pioniers in de Gentse textielindustrie'²⁶, of bezoek [Shoppingcentrum Malem](#)²⁷, om maar enkele voorbeelden te geven. Alle verhalen en nog meer vind je op het verhalenplatform van de [Raconteurs](#), www.collectie.gent, op YouTube en op de socialemediakanalen van Collectie van de Gentenaar.

23. 1000 jaar Gentsekoop ging bij 25 Gentse lokale handelaars op zoek naar een opmerkelijk verhaal dat cultureel erfgoed(objecten) uit de Collectie linkt met hun zaak, pand en/of buurt, en dus ook met lokale economie in onze stad. www.gentsekoop.be
24. De podcastreeks Schroot/hoop van De Zieke Steur waarbij 10 schijnbaar vervangbare en functionele objecten van de schroot/hoop worden gered door hun verhaal en hun 'ziel' te vangen. <https://open.spotify.com/show/216eNLRW6KKR4RSS2pbaEY>
25. In 'Van wie is de straat?' gingen de denktank STR.AAT en documentairemaakster Laura Zuallaert in de Gentse straten op zoek naar unieke ervaringen en verhalen over de wijk, de straat en publieke ruimte in het algemeen.
26. Een documentaire van IQRA over de textielindustrie met verhalen en getuigenissen van de Marokkaanse pioniers in de Gentse textielindustrie.
27. Een nieuwe winkel in Malem, waarbij op een creatieve manier het oude Malem met zijn vele winkeltjes op een hedendaagse wijze door de buurtbewoners tot leven kwam. Meer info: <https://www.shoppingcentermalem.be/>

Colofon

Deze inspiratiebundel is een deelcomponent van het project 'Collectie van de Gentenaar': www.collectie.gent collectie@gent.be

Inhoudelijk projectcoördinatoren:

Olivier.Vandhuynslager@stad.gent
PieterJan.Pauwels@district09.gent

Deelnemende erfgoedinstellingen:

Design Museum Gent: designmuseumgent.be

Contact: olivier.vandhuynslager@stad.gent

STAM Stadsmuseum Gent: stam.gent.be

Contact: marieke.vangheluwe@stad.gent

en neslihan.dogan@stad.gent

Huis van Alijn: huisvanalijn.be

Contact: sam.deschutter@stad.gent

Industriemuseum: industriemuseum.be

Contact: hilde.langeraert@stad.gent

Archief Gent:

stad.gent/nl/cultuur-vrije-tijd/cultuur/de-zwarte-doos

Contact: guy.dupont@stad.gent

Stad Gent:

Raconteurs – een project van dienst beleidsparticipatie:

<https://raconteurs.gent>

David.slosse@stad.gent

Dienst Ontmoeten en Verbinden:

Contact: ontmoeten.verbinden@stad.gent

Mattias Laga, Hava Kara, Sofie Rottiers, Albane Vangheluwe

Cocreatiefonds – Strategische subsidies

Contact: line.ostyn@stad.gent

Communicatie Stad Gent

Contact: nele.samyn@stad.gent

iDrops: idrops.be

Contact: pieter@idrops.be

District 09

Contact: pieterjan.pauwels@district09.gent,

diederik.decroix@district09.gent

en leen.vancampe@district09.gent

Ingegno Makers: ingegno.be

Cocreatiefonds – Meemo: meemo.be

Contact: sam.donvil@meemo.be

#Tastoe-project

Contact: Leentje Vandenbussche

Contact: leentje@opschepfabriek.be

Komaf Koffie: komafkoffie.gent

Contact: info@komafkoffie.gent

123 Piano:

123-piano.be

't Ateljeetje:

Contact via Dienst Ontmoeten en Verbinden

Heemkundige & Historische Kring Wondelgem vzw:

www.hhkw.be/

VCOK (Vormingscentrum opvoeding en Kinderopvang):

Contact: info@vcok.be

Universiteit Gent: ugent.be

Contact: bastiaan.baccarne@ugent.be

Studio Dott: studiodott.be

Contact: tomas@studiodott.be

Chase Creative: chase.be

Contact: sven.deconinck@chase.be

Inuits: inuits.eu

Contact: info@inuits.eu

Fisheye: fisheye.be

Contact: info@fisheye.eu

Grafisch ontwerp door DIFT: dift.be

Contact: rosa@dift.be

STAM

chase.

IDROPS

studiodott.

